

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PEOPLE'S PARTICIPATION APPROACH IN THE MANAGEMENT OF ENVIRONMENT:
PHANATNIKHOM MUNICIPALITY, CHON BURI PROVINCE

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration in Public Administration

Department of Public Administration

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2020

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์	การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัส นิคม จังหวัดชลบุรีด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชน
โดย	น.ส.ศุภาพิชญ์ แซ่หยุน
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร.วิมลมาศ ศรีจำเริญ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จুলณี เทียนไทย)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.วิมลมาศ ศรีจำเริญ)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนนทิพย์ จิตสว่าง)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ศิริประกอบ)	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ศุภาพิชญ์ แชนท์ยูน : การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีด้วย
กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน . (PEOPLE'S PARTICIPATION APPROACH IN THE
MANAGEMENT OF ENVIRONMENT: PHANATNIKHOM MUNICIPALITY, CHON BURI
PROVINCE) อ.ที่ปรึกษาหลัก : อ. ดร.วิมลมาศ ศรีจำเริญ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม
จังหวัดชลบุรี ซึ่งประกอบไปด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การขจัดของเสีย/มลพิษ และการควบคุมกิจกรรม
การจัดการ เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัด
ชลบุรี และ เพื่อศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของ
เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในการศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิง
คุณภาพ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ประชาชน และเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีที่เกี่ยวข้อง
จำนวนทั้งสิ้น 321 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติโดยวิธีหาค่า
ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยสถิติ t-test สถิติ F-
test โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content
analysis) ในแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน และการบริหารจัดการ
สภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม
จังหวัดชลบุรี โดยมุ่งเน้นสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการด้านสภาพแวดล้อม เพื่อปลูก
จิตสำนึก เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของตน ซึ่งผลจาก
การศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ชุมชนที่ประสบปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน เพื่อจะได้นำไปปรับใช้
ให้ชุมชนของตนเองเป็นเมืองที่น่าอยู่อย่าง เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ได้เช่นกัน และนอกจากแนวทาง
ในการบริหารจัดการที่ดีแล้วนั้น การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม การร่วมแรงร่วมใจกันของ
ประชาชนในพื้นที่ ถือได้ว่าเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา 2563

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6280125124 : MAJOR PUBLIC ADMINISTRATION

KEYWORD: People's Participation, Environmental management, Phanatnikhom Municipality,
Chon Buri Province

Suphapit Saeyun : PEOPLE'S PARTICIPATION APPROACH IN THE MANAGEMENT OF ENVIRONMENT: PHANATNIKHOM MUNICIPALITY, CHON BURI PROVINCE. Advisor: WIMONMAT SRICHAMROEN, Ph.D.

The objectives of this research are to study the People's Participation Approach in the management of environment in Phanatnikhom Municipality, Chon Buri Province, which includes sustainable use, waste/pollution elimination, and control of management activities. It also aims to study knowledge and understanding about environment in the community of people within the municipality, and to study the process of people's participation affecting the management of the environment of Phanatnikhom Municipality. This study is a mixed methods research with quantitative and qualitative research models. The samples in this research are 321 people and environmental officers of Phanatnikhom Municipality, Chon Buri Province. Questionnaires are used to collect quantitative data. Data is analyzed using statistical values determining percentage, arithmetic means and standard deviation values. Research hypotheses are tested with statistical t-test, F-test statistic, multiple regression analysis. Qualitative data is collected from in-depth interviews and processed with a content analysis.

The results show that the People's Participation process and Environmental Management affects the management of the environment by Local Government Organization of Phanatnikhom Municipality, Chon Buri Province. By focusing on encouraging community members to participate in environmental management, it has become the people's guideline to start considering about conservation, rehabilitation and helping to protect their local environment. The results of this study will be beneficial to all communities facing with environmental problems so that they can build a livable community like Phanatnikhom Municipality as well. In addition, good management guidelines are giving people the opportunity to participate and the cooperation of community members is the most important factor in effective problem solving.

Field of Study: Public Administration

Student's Signature

Academic Year: 2020

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากการให้ความช่วยเหลือแนะนำของ อ.ดร. วิมลมาศ ศรีจำเริญ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ครั้งนี้ อาจารย์ให้คำแนะนำและคอยชี้แนะแนวทางมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกโชคดีมากที่ได้อาจารย์ที่ปรึกษาที่น่ารักและให้ความใส่ใจเช่นนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ปลัดเกิดและปลัดป๋อก ปลัดอำเภอพุนสนิคม ที่ให้ความช่วยเหลือในการติดต่อขอสัมภาษณ์เทศบาลพุนสนิคมและตัวแทนประชาชน นอกจากนี้ยังมีพี่ๆ ทางเทศบาล และประชาชนชาวพุนสนิคมที่สละเวลาอันมีค่าให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้การสัมภาษณ์ ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่เป็นกำลังใจที่สำคัญและสนับสนุนด้านเงินทุนการศึกษา นอกจากนี้ยังมีชานนกร์ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในการแปลตารางบินและให้กำลังใจตลอดเรื่อยมา ทั้งในการเรียนและการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายนี้ หากสารนิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยต้องกราบขออภัยเป็นอย่างสูงและยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสารนิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐและผู้ที่สนใจทุกท่านต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ศุภาพิชญ์ แซ่หยุน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.4 สมมติฐานการวิจัย	5
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.7 นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อม.....	8
2.2 แนวคิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน	14
2.3 แนวคิดการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	17
2.4 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	19
2.5 กรอบแนวคิดวิจัย.....	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	24
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	25

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	30
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์	33
ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน	49
ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ	60
สรุปผลการศึกษา	72
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	74
5.1 สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย.....	74
5.2 ข้อจำกัดในการวิจัย	78
5.3 ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	87
ภาคผนวก ก แบบสอบถามวิจัย.....	88
ประวัติผู้เขียน.....	103

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สภาพแวดล้อมอยู่ในทุกที่รอบตัวเรา ทุกสิ่งสามารถเป็นสภาพแวดล้อมได้ทั้งหมดทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่น ผู้คน อาคารบ้านเรือน และนามธรรม เช่น วัฒนธรรม ความเชื่อต่างๆ ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่ออีกอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ยกตัวอย่างเช่น บ้านตั้งอยู่ในพื้นที่แออัดและสกปรก ก็จะส่งผลเสียต่อสุขภาพของคนในบ้าน

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจโดยอาศัยฐานทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยพื้นฐานในการผลิต เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้ทัดเทียมกับนานาประเทศและกระตุ้นการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมประชาชาติของประเทศให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 (ชลบุรี) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2562) ซึ่งผลการพัฒนาดังกล่าวทำให้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศร่อยหรอและคุณภาพสิ่งแวดล้อมทรุดโทรมลงอย่างต่อเนื่อง เช่น ในภาคอุตสาหกรรมที่เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สามารถกระตุ้นให้เกิดการจ้างงาน มีการเติบโตและเกิดความก้าวหน้าในการสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีในแขนงต่างๆ แต่ขณะเดียวกันเมื่อมีกระบวนการผลิตเกิดขึ้นภายในสถานประกอบการ สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือของเสีย หรือสารมลพิษที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ น้ำเสีย สารมลพิษทางอากาศ เช่น ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซออกไซด์ของไนโตรเจน สารประกอบไฮโดรคาร์บอน ฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน สารตะกั่วและก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ และขยะมูลฝอย ส่งผลกระทบต่อระยะยาวดังที่ปรากฏเป็นปัญหาใหญ่ในปัจจุบันนั่นคือ ฝุ่นละอองที่มีขนาดเล็กเท่ากับ PM 2.5 ไมครอน หรือเมื่อเทียบกับขนาดของเส้นผมจะมีขนาดเล็กเท่ากับ 1 ใน 25 ส่วน และเล็กจนคนในจมูกของมนุษย์ไม่สามารถจับเอาไว้ได้ จึงได้แพร่กระจายเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจ แพร่ไปยังระบบกระแสเลือด และส่งผลกระทบต่อระบบอวัยวะอื่นๆ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นมาจากการเผาไหม้ การขนส่งคมนาคม การผลิตไฟฟ้า และสิ่งเหล่านี้นำพาหะสารพิษอื่นๆ เข้ามาด้วย ไม่ว่าจะเป็น สารปรอท สารตะกั่ว สารแคดเมียม และพวกโลหะหนักต่างๆ เป็นต้น (โรงพยาบาลศิริรินทร์, 2563) ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และภายในประเทศ เนื่องจากเมื่อโลกมีความก้าวหน้ามากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อความสะดวกสบาย แต่ในทางกลับกันสิ่งที่มาพร้อมความสะดวกสบายนั้นคือสารเคมี ของเสียต่างๆ ที่ถูกปล่อยออกมาทั้งบนดิน และในอากาศ ส่งผลให้เกิดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อมที่ตามมา ซึ่งประเทศไทยต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วยเช่นกัน (วรุฒ พันธุ์ไม้, 2559)

1.1.1 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชน

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นเรื่องสำคัญมากในยุคการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น ท่ามกลางกระแสบริโภคนิยมและหลายๆ ภาคส่วนกำลังมองหารูปแบบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมย่อมเป็นแนวทางให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง (สุขเกษฯ พูลผล, 2559) โดยใช้กรอบแนวทางตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษในเขตพื้นที่ อาทิ การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย กรณีการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ การป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ ซึ่งบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่มักเป็นผู้ดำเนินการเองในเรื่องต่างๆ มาเป็นผู้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมดำเนินการและสนับสนุนให้มีความเข้มแข็ง นอกจากนี้ยังต้องมีบทบาทการเป็นผู้ประสานเพื่อสร้างความร่วมมือกับสถาบันทาง วิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานราชการต่างๆ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2557) ถึงแม้ว่าทุกหน่วยงานจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมแล้วก็ตาม แต่การมีส่วนร่วมจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อประชาชนมีจิตสำนึกและต้องการทำประโยชน์ต่อส่วนร่วมและภาครัฐจะต้องสร้างกลไกหรือกระบวนการให้ประชาชนหรือชุมชนได้มีโอกาสการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (ณัฐธิดา ชัยสงคราม และยุทธพงษ์ ลีลากิจไพศาล, 2560) ดังในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560, 2560)

1.1.2 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 2.76 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,725 ไร่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดชลบุรี อยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดชลบุรีประมาณ 22 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทางประมาณ 87 กิโลเมตร เทศบาลเมืองพนัสนิคม แบ่งออกเป็น 12 ชุมชนย่อย (เทศบาลเมืองพนัสนิคม, 2562) นับได้ว่าอยู่ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมที่ในแต่ละวันจะมีปริมาณมลพิษต่างๆ ที่โรงงานปล่อยออกมาทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ ซึ่งเป็นเหตุให้สภาพแวดล้อมโดยรอบเสื่อมโทรมลง แต่ในทางตรงกันข้ามพบว่าเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

มีการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ทั้งสภาพอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ อีกทั้งยังได้รับรางวัลเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมดีเด่นของจังหวัดเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งโครงสร้างการทำงานของเทศบาลคือกระจายอำนาจให้ดูแลกันเองผ่านคณะกรรมการบริหารชุมชนคอยดูแลในแต่ละด้าน เช่น การศึกษา การคลัง โยธา สาธารณสุข สวัสดิการปกครอง และกฎหมาย ทุกตำแหน่งคัดเลือกโดยประชาชน มีความสอดคล้องและผสมผสานกับเทศบาล คือเทศบาลเล็กในเทศบาลใหญ่ มีการประชุมร่วมกันทุก 2 เดือน และอบรมให้ความรู้เรื่อง SWOT Analysis หรือ การวิเคราะห์สภาพขององค์กร ให้รู้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของชุมชน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาหรือนำเสนอโอกาสในพัฒนาชุมชนได้ดีที่สุด อีกทั้งความสำเร็จในการทำงาน ทำให้เทศบาลเมืองพนัสนิคมได้รับรางวัลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น เมืองที่มีสุขภาพดีจากกระทรวงสาธารณสุข ติดอันดับ 1 ใน 5 เมืองต้นแบบของไทย โดยมีหลายหน่วยงานมาศึกษาดูงาน ไม่เว้นแม้กระทั่ง รัฐแอลเบอร์ตา ประเทศแคนาดา ที่เลือกจับมือเป็นพันธมิตรด้วย นอกจากนี้ยังคว้ารางวัลชนะเลิศ ในฐานะชุมชนเมืองเข้มแข็ง และเมืองเป็นระเบียบเรียบร้อยจากสถาบัน LDI พัฒนาท้องถิ่น รางวัลเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งได้รับถ้วยรางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (เทศบาลเมืองพนัสนิคม, 2562)

ภาพที่ 1.1 สภาพแวดล้อมและการทำกิจกรรมภายในเขตพื้นที่เมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ที่มา : เทศบาลเมืองพนัสนิคม (2564)

จากในอดีตเมื่อปี พ.ศ. 2530 ปัญหาขยะเป็นเรื่องหนักใจของเมืองพนัสนิคม ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่นั้นเป็นผู้ที่อยู่อาศัยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และมีบางส่วนที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่เพื่อทำงานในพื้นที่ จึงมีปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้นในทุกๆ วัน จนเป็นปัญหาเรื้อรัง แต่ในปัจจุบันเป็นเมืองต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืนในระดับอาเซียน เป็นเมืองติดอันดับ 1 ใน 1,000 เมืองระดับโลกที่พิทักษ์คุณภาพชีวิตและสุขภาพคนเมือง จากการคัดเลือกขององค์การอนามัยโลก แสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการงานที่ดีมีคุณภาพขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่ทั้งนี้จะประสบความสำเร็จไม่ได้เลยหากไม่มีประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการสภาพแวดล้อมร่วมด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคมเป็นประเด็นที่น่าสนใจเพราะในขณะที่ชุมชนรอบข้างในระแวกเดียวกันนั้นมีโรงงาน บริษัทผู้ผลิตแหล่งอุตสาหกรรม โรงเรียนและโรงพยาบาลเช่นเดียวกับเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม แต่ยังมี การจัดการสภาพแวดล้อมเป็นระบบและน่าอยู่อาศัยได้ไม่ตีพอบเทียบเท่ากับเทศบาลเมืองพนัสนิคม เนื่องจากการสำรวจจำนวนผู้ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่นั้นมีมากกว่าจำนวนผู้ย้ายออกจากพื้นที่ อีกทั้งยังมีผู้อาศัยที่ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ซ้ำอาคารที่พักถาวรเพิ่มมากขึ้น (เทศบาลเมืองพนัสนิคม, 2564) ทั้งที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน และมีสิ่งก่อสร้างและอุปสรรคต่างๆ โดยรวมแล้วไม่แตกต่างกันมากนัก เช่น โรงงานอุตสาหกรรม รัฐวิสาหกิจขนาดเล็ก ผู้ประกอบการรายย่อย อาคารและที่อยู่อาศัย เป็นต้น แต่เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมได้อย่างดีเยี่ยม เป็นที่น่าสนใจว่าการร่วมมือกันของประชาชนในชุมชนเป็นปัจจัยหนึ่งหรือไม่ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นต้นแบบและแนวทางการกำหนดแผนการส่งเสริมการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ ให้สามารถช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น และทราบถึงความสำเร็จของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคมที่แท้จริง อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจจะศึกษาต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างไร
2. ชุมชนเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมอย่างไร

3. กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ซึ่งประกอบไปด้วยการใช้อย่างยั่งยืน การจัดของเสีย/มลพิษ และการควบคุมกิจกรรมการจัดการ
2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1. กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
2. การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวนประชาชนทั้งหมดในพื้นที่ตามฐานทะเบียนราษฎร 10,071 คน ในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม ประกอบด้วย เพศชาย 4,617 คน และเพศหญิง 5,454 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของยามานะ (Yamane, T. 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 312.667 เพื่อความเหมาะสมของข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยและสะดวกต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งสิ้น 313 คน และผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น

โดยใช้วิธี การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) กับผู้ให้ข้อมูล โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-end) ประกอบด้วย ปลัดอำเภอพนัสนิคม ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเมืองพนัสนิคม และนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปฏิบัติการ (ท้องถิ่นอำเภอ) จังหวัดชลบุรี จำนวน 4 ท่าน และตัวแทนประชาชน จำนวน 4 ท่าน

1.5.2 การสร้างเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ และการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) โดยประกอบด้วย ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ หนังสือ เอกสารทางวิชาการ งานวิจัยต่างๆ บทความทางวิชาการเพื่อสรุปแนวคิดและทฤษฎี เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย นำข้อมูลต่างๆ มาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้และสร้างแบบสอบถาม

1.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยและสถิติ

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) เพื่อตอบคำถาม ดังนี้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชนส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในการวิจัยต่อไป สำหรับแบบสอบถามเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการพรรณนา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่จะนำมาเสริมหรือเทียบเคียงกับข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งเป็นข้อมูลหลักของการศึกษาในครั้งนี้

1.5.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.5.4.1 พื้นที่การสืบค้นเลือกเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ หนังสือ เอกสารทางวิชาการ งานวิจัยต่างๆ บทความทางวิชาการ และในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

1.5.4.2 ช่วงเวลาในการสืบค้นข้อมูล คือ กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2564

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
- 2) ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

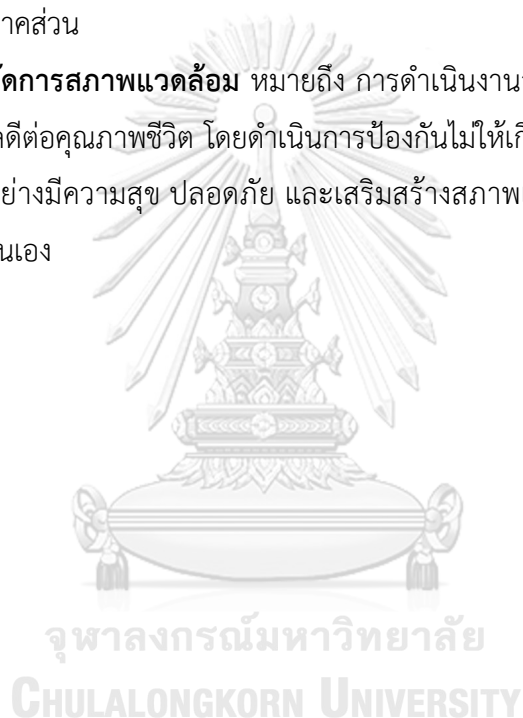
3) ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับตำบลและเทศบาลในเขตพื้นที่อื่นๆ

1.7 นิยามศัพท์

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจวางแผน ปฏิบัติตามแผนการติดตามประเมินผลในกิจกรรม โครงการของชุมชน เป็นการสร้างความเป็นเจ้าของกิจกรรม ซึ่งปัจจุบันนี้แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนได้รับการยอมรับและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานพัฒนาทุกภาคส่วน

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม หมายถึง การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สิ่งที่อยู่รอบตัวเรามีผลดีต่อคุณภาพชีวิต โดยดำเนินการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาภาวะมลพิษ ที่จะมีผลต่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ปลอดภัย และเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยของประชาชนนั่นเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

- 2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อม
- 2.2 แนวคิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน
- 2.3 แนวคิดการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.4 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 2.5 กรอบแนวคิดวิจัย

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อม

การจัดการสภาพแวดล้อม คือ กระบวนการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการแผ่กระจายทรัพยากรที่สำคัญทั้งที่เกิดโดยธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อสนองความพอใจในการนำไปใช้อย่างเหมาะสม ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สภาพการเมือง ลักษณะของสังคม โครงสร้างของกฎหมาย นิเวศวิทยาและวัฒนธรรม ทั้งนี้ต้องเป็นการดำเนินการอย่างมีระบบในการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์โดยไม่มีผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อม เพื่อจะมีทรัพยากรใช้ได้ตลอดไป

โดย อรุณ รักธรรม (2536) ยังได้กล่าวว่าการจัดการสภาพแวดล้อมจะมีความสอดคล้องกับข้อมูลต่อไปนี้

- 1) การจัดการสภาพแวดล้อมเป็นแนวทางการทำงานการปฏิบัติจริง แต่นั้นเป็นทฤษฎีและแนวทางหลักการที่ไม่มีแนวทางในการปฏิบัติ
- 2) การจัดการสภาพแวดล้อมเป็นกระบวนการ จะมีการควบคุมโดยมีแบบแผนในการดำเนินงาน
- 3) การจัดการสภาพแวดล้อม เป็นเสมือนแผนงานในการดำเนินการทางสภาพแวดล้อม ซึ่งการกำหนดแผนงานนี้ต้องครอบคลุมนโยบาย มาตรการ แผนงาน และโครงการ หรือแผนปฏิบัติ ที่มีขั้นตอนและกลไกควบคุมให้แผนงานดำเนินไปได้

4) การจัดการสภาพแวดล้อม เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งปลูกสร้างภายในระบบแวดล้อมโดยต้องยึดหลักและวิธีการอนุรักษ์วิทยาซึ่งผู้ใช้ต้องตระหนักดีว่าต้องมีทรัพยากรธรรมชาติสำหรับมวลมนุษย์ต่อไป

5) การจัดการสภาพแวดล้อม เป็นแนวทางหนึ่งของนิเวศพัฒนาปฏิบัติหรือพัฒนาแบบยั่งยืน

6) การจัดการสภาพแวดล้อม เป็นหลักการและแผนปฏิบัติให้ผู้บริหารใช้ดำเนินงานตั้งแต่เริ่มโครงการและดำเนินโครงการ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการสิ่งแวดล้อมมีกลไกที่กำกับกระบวนการและแผนงานการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม นักบริหารสามารถจะทราบแนวคิดและแนวดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนดังกล่าวก่อนจึงนำไปตัดสินใจ

ดังนั้น การจัดการสภาพแวดล้อม คือ กระบวนการ (processing) สร้างศักยภาพบรรดาสภาพแวดล้อมทั้งหลายที่ให้คุณต่อมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่

2.1.1 การใช้อย่างยั่งยืน

เป็นสภาพแวดล้อมนั้นๆ หรือใกล้เคียงสภาวะนั้นๆ ที่สามารถเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์ได้อย่างมั่นคงตลอดไป การที่จะทำได้นั้นต้องมีแผนงานและมาตรการที่เป็นรูปธรรม เช่นเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ได้กำหนดทิศทางยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนา ฉบับที่ 11 ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืน ดังนี้

1) การฟื้นฟูอนุรักษ์ และสร้างรากฐานความมั่นคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

2) การปรับปรุงพัฒนาประเทศเพื่อขับเคลื่อนรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

3) การเตรียมพร้อมและเพิ่มความสามารถเพื่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

4) การเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง

5) การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อมและวิกฤตจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

6) การเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ

7) การควบคุมมลพิษ

8) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างบูรณาการ

ในขณะที่ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2555) ได้เสนอแนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืนประกอบด้วย 5 หลักการสำคัญ คือ

1) การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นหลักการที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่มีคุณภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ซึ่งจะต้องเกื้อกูลและไม่เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างมีคุณภาพและแข่งขันได้จะต้องคำนึงถึงขีดจำกัดของสภาพแวดล้อมที่สามารถสงวนรักษาไว้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยาวนาน ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความต้องการของสังคมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2) การบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ (Ecosystem Approach) เป็นหลักการในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงระบบหรือองค์รวม (Holistic) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำรงอยู่ของระบบนิเวศอย่างสมดุล และการตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์อย่างยั่งยืน

3) การระวังไว้ก่อน (Precautionary Principle) เป็นการเน้นการป้องกันผลเสียล่วงหน้า หรือกล่าวว่าเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันไว้ให้กับสภาพแวดล้อมนั่นเอง

4) ความเป็นหุ้นส่วนของรัฐ เอกชน (Public-Private Partnership) เป็นหลักการที่ใช้สร้างการร่วมรับผิดชอบและควมรนำมาใช้ควบคู่กับหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนและมีบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

5) ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักการที่มุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการสภาพแวดล้อมโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การกระจายอำนาจที่ยึดหลักการพื้นที่-หน้าที่-การมีส่วนร่วม (Area-Function-Participation : AFP) การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจ การเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ และการกำหนดภาระรับผิดชอบ (Accountability) ของทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง

2.1.2 การจัดการของเสีย/มลพิษ เป็นขยะติดเชื้อและ/หรือขยะกากของเสียอันตราย

เป็นการควบคุมและกำจัดให้หมดไป หรือลดความเป็นพิษ อันต้องใช้ความรู้ความสามารถในการจัดการ ตั้งแต่การเก็บ ขนย้าย วิธีกำจัด และการนำไปใช้ประโยชน์

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2563) ได้มีแนวคิดขยะเหลือศูนย์ (Zero waste management) ยึดหลักการที่ว่า “ขยะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้” มีเป้าประสงค์คือ “การทำให้ขยะเหลือน้อยที่สุดและการจัดที่เหลือ (residue) ด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ” การจัดการขยะเหลือศูนย์เป็นการวางยุทธศาสตร์ใหม่ที่ต้องการขับเคลื่อนด้วยพลังจากฐานสังคมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการต่างๆ ไปสู่การดำเนินการแบบใหม่ที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้บริโภคให้เกิดความร่วมมือ ซึ่งหลักการของกรอบแนวคิดขยะเหลือศูนย์ประกอบด้วยหลายส่วน ได้แก่

- 1) ลดจำนวนของเสียให้เหลือน้อยที่สุดก่อนจะทิ้ง
- 2) นำวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่มาใช้เป็นทางเลือกแรก
- 3) ลดการบริโภคให้น้อยลง
- 4) ควรเลือกบริโภคสินค้าที่สามารถใช้ซ้ำได้หรือทำไปประยุกต์ซ่อมแซมให้เป็นสิ่งใหม่ได้
- 5) ประเภทของที่ใช้ควรไม่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม
- 6) มีการคิดค้นออกแบบตัวสินค้าโดยใช้วัสดุที่สามารถจะนำกลับมาแปรรูปเป็นสินค้าใหม่ได้

อีก

7) กระจายข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการนำวัสดุเหลือใช้ต่างๆ กลับมาใช้งานใหม่

8) นำขยะไปพัฒนาและนำกลับมาใช้ใหม่

9) กำหนดข้อบังคับในการเก็บภาษีของตัวสินค้าต่างๆ ที่รวมอยู่ในกระบวนการผลิตจากผู้ผลิต

10) การช่วยยกระดับเป้าหมายทางเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ภายในชุมชน

11) การสร้างงานให้กับชุมชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม

แนวคิดนี้ยังสอดคล้องกับงานของ เกษม จันทรแก้ว (2544) ที่อธิบายถึงหลักการในการจัดการสภาพแวดล้อม มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1) การกำหนดชนิดประเภท และขอบเขตของสภาพแวดล้อมเพื่อใช้ประโยชน์ หลักการข้อนี้อาศัยพื้นฐานสมบัติเฉพาะตัวของสภาพแวดล้อม ซึ่งมีจุดเด่นเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการ เป็นตัวนำแนวคิดในการกำหนดชนิด ประเภท กลุ่ม ระบบย่อย ระบบสิ่งแวดล้อมและการกำหนดขอบเขต

2) การกำหนดกิจกรรมเพื่อคงสภาพและ/หรือสร้างศักยภาพความยั่งยืนของสภาพแวดล้อม คือ การใช้สภาพแวดล้อมหลังจากการวางแผนแบ่งเขตพื้นที่แล้ว การกำหนดการใช้ทรัพยากรในแต่ละประเภทที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่กำหนด ต้องเป็นไปตามหลักวิชาการในแต่ละสาขา ที่สำคัญต้องเป็นไปตามหลักการจัดการสภาพแวดล้อมคือ เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนกำหนดขนาดและทิศทางการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นรูปธรรม

3) การควบคุมในการกำจัดบำบัดของเสียและมลพิษจากกิจกรรมการใช้ทรัพยากร เนื่องจาก การนำทรัพยากรมาใช้ไม่ว่าลักษณะใดย่อมมีของเสีย และมลพิษเกิดขึ้นเสมอ ดังนั้น การใช้ทรัพยากรในเขตพื้นที่ใดก็ตาม จึงจำเป็นต้องมีการควบคุม บำบัด และกำจัดของเสียและมลพิษให้หมดไป หรือลดน้อยลงจนสภาพแวดล้อมสามารถรองรับได้และไม่เป็นพิษภัยต่อสิ่งมีชีวิตต่างๆ โดยนำเทคโนโลยีเข้าไปควบคุมเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม

2.1.3 การควบคุมกิจกรรม

เป็นแนวทางปฏิบัติที่การจัดการสภาพแวดล้อมต้องยึดปฏิบัติ ควบคุม กิจกรรมทั้งในระบบการจัดการและนอกระบบ หรือจากภายนอกสภาพแวดล้อมนั้นๆ จะเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์ให้ยั่งยืน ได้อาจหมดไปหรือเสื่อมโทรมไปจนถึงขั้นวิกฤต และเป็นอันตรายต่อมนุษย์ได้ ดังที่ ดร.คเกอร์ (Peter Drucker, 1954) ได้เสนอแนวทางการจัดการเกี่ยวกับการควบคุมกิจกรรม ซึ่งรวมถึงกิจกรรม 4 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การชี้นำ และการควบคุม นอกจากนี้กิจกรรมการจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การตัดสินใจในการบริหารจัดการ การจัดการเชิงกลยุทธ์ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การบริหารกลุ่ม และการจัดการในสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ การจัดการแบ่งออกเป็นกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 4 ประการ ได้แก่

1) การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตของงาน ตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตลอดจนกำหนดวิธีการเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

2) การจัดองค์การ (Organizing) ประกอบด้วย การจัดบุคคล แบ่งแผนงาน และจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับแผนงาน เพื่อให้องค์การสามารถดำเนินการตามแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด การวางแผนและการจัดการองค์การนี้จัดได้ว่าอยู่ในส่วนของการคิดซึ่งเป็นนามธรรม เพื่อให้ส่วนการคิดนี้นำไปสู่การกระทำที่สำเร็จเป็นรูปธรรมจะต้องอาศัยสมาชิกในองค์กรซึ่งหมายถึงตนเองและผู้อื่นร่วมกันทำงาน และเพื่อให้สมาชิกสามารถทำงานได้ตามความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่และบรรลุวัตถุประสงค์จะต้องอาศัยกิจกรรมในลำดับต่อไปนี้เรียกว่า การชี้นำ

3) การชี้นำ (Leading) ประกอบด้วยเนื้อหา 2 เรื่องสำคัญ คือ ภาวะผู้นำ (Leadership) ซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาตัวผู้บริหารเอง และการจูงใจ (Motivation) ซึ่งเกี่ยวกับการชักจูง หรือการกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงานได้เต็มที่ตามความรู้ความสามารถ

4) การควบคุมองค์กร (Controlling) เป็นการควบคุมองค์กรให้การดำเนินงานต่างๆ ภายในองค์กรเป็นไปตามแผนงาน ความคาดหวัง หรือมาตรฐานที่กำหนดกองแผนงานและประเมินผล

นอกจากนี้ ศิริชัย ไตรสารศรี (2539) กล่าวถึง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยทั่วไปว่าประกอบด้วย 3 ประการ ได้แก่

1) การสงวน (Preservation) คือ การดำรงไว้ซึ่งความสมดุลของธรรมชาติ โดยปล่อยสภาพแวดล้อมให้มีความเจริญเติบโตและมีความสัมพันธ์พึ่งพาอาศัยกันและกันตามธรรมชาติ โดยมนุษย์ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว

2) การอนุรักษ์ (Conservation) คือ แนวคิดในการป้องกันรักษาสภาพแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายหรือเสื่อมสลายลงไป

3) การพัฒนา (Development) คือ แนวคิดในการปรับปรุง พื้นฟูสภาพแวดล้อมให้มีสภาพดีขึ้นรวมทั้งการใช้ประโยชน์ (Utilization) คือ แนวคิดในการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เป็นประโยชน์อย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมทำให้ทราบว่าปัญหาสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เป็นปัญหาที่มีความหลากหลายและส่งผลกระทบต่ออย่างมาก ดังนั้นการจัดการสภาพแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพต้องพิจารณาหลายอย่างประกอบกัน เพื่อให้เกิดการจัดการสภาพแวดล้อมที่เป็นระบบ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นฐาน โดยเน้นในเรื่องที่ว่าสภาพแวดล้อมเป็นส่วนรวมของคนทุกคน การจัดการสภาพแวดล้อมเป็นการผสมผสานแนวทางในการดำเนินการหลากหลายสาขาร่วมกัน รวมทั้งควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกระดับ และใช้มาตรการทางสังคมใหม่ๆ ควบคู่ไปด้วย ซึ่งการจัดการหลักจะประกอบไปด้วย 1) การใช้อย่างยั่งยืน คือ เป็นหลักการที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่มีคุณภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องเกื้อกูลและไม่เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน 2) การขจัดของเสีย/มลพิษ คือ การจัดการกับปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการที่มุ่งเน้นการบำบัดหรือควบคุมมลพิษให้มีลักษณะตามข้อกำหนดหรือมาตรฐานก่อนที่จะปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม และ 3) การควบคุมกิจกรรมการจัดการ คือ ตระหนักถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อม โดยมีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อดูแลจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้คงสภาพที่ดีรวมทั้งติดตามประเมินผล ประสานและให้คำแนะนำในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษและมีความยั่งยืนตลอดไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชำพัฒน์ พิเศษทอง อินทร์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการจัดการสภาพแวดล้อมบริเวณตลาดน้ำวัดลำพญา อำเภอนครปฐม จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการร้านค้าตลาดน้ำวัดลำพญาที่ได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน หรือการจัดสภาพภูมิทัศน์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีการพัฒนาการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมแบบยั่งยืน พ่อค้าแม่ค้าร่วมใจกันไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ อีกทั้งยังมีการรณรงค์แจ้งข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยวได้รับทราบและปฏิบัติตาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงพะจัน พิมมะวง (2552) ได้ศึกษาสถานการณ์เบื้องต้นด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของคณงานโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเย็บผ้า ที่นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบว่า ฝ่ายผู้บริหาร พนักงาน และประชาชนในชุมชนได้ร่วมกันทำความเข้าใจเรื่องมลภาวะของชุมชน มีการจัดการคัดแยกขยะ โรงงานไม่ปล่อยของเสียลงสู่แม่น้ำและในอากาศ มีการวัดระดับมลพิษอยู่อย่างสม่ำเสมอ คนในชุมชนมีการตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาเมื่อพบสิ่งผิดปกติในท้องที่ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้การจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม

จังหวัดชลบุรีนั้นมีการจัดการที่ดี มีการกระจายความรับผิดชอบไปยังส่วนต่างๆ และตรงต่อความสามารถของแต่ละหน่วยงาน อีกทั้งยังมีประชาชนในพื้นที่ให้ความสนใจ และสนับสนุนการทำงานของภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในครั้งนี้อย่างไรก็จะได้ศึกษาควบคู่กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมไปพร้อมกัน โดยมีตัวแปรหลัก 3 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสภาพแวดล้อม ได้แก่ ด้านการใช้ของยั่งยืน ด้านการจัดของเสีย/มลพิษ และด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ ที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้

2.2 แนวคิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

ความรู้ คือการที่บุคคลได้มาจากการศึกษาเล่าเรียนทั้งในระบบการศึกษาและการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ที่ได้พบเจอ จนเกิดเป็นทักษะต่างๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) ประกอบกับการใช้ประสบการณ์ สารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิดเปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้อื่น จนเกิดเป็นความเข้าใจนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ โดยไม่จำกัดช่วงเวลา (แสงจันทร์ โสภากาล, 2550)

ดังที่ เบนจามิน บลูม (1975) ได้มีการจัดระดับความรู้ต่างๆ ไว้ดังนี้

1) ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญา ในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3) การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (comprehension) ในเรื่องใดๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อยๆ หรือส่วนใหญ่ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่

ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

6) การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

นอกจากนี้ความรู้ยังส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน ซึ่งสภาพแวดล้อมในชุมชนนั้นมีแนวคิดดังที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2560) ที่สภาพแวดล้อมในชุมชนมักมีการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1) สภาพแวดล้อมในชุมชนที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็น ดิน น้ำ อากาศ ทะเลสาบ ป่าไม้ หรือแม้แต่ภูเขา เป็นต้น

2) สภาพแวดล้อมที่เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ไม่ว่าจะเป็นอาคาร สิ่งปลูกสร้าง สถาปัตยกรรม บ้าน ถนน รถยนต์ หรือแม้แต่ประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ เป็นต้น

สิ่งที่เกิดจากสภาพแวดล้อมเหล่านี้จะประกอบกันเป็นชุมชน โดยมีข้อจำกัดที่มาจากขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ที่สร้างขึ้นมาเป็นข้อกำหนดในการอยู่ร่วมกันในชุมชน เพื่อให้ทุกคนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ถึงแม้ว่าจะมีลักษณะนิสัย พื้นฐานทางสังคม หรืออาชีพแตกต่างกันก็ตาม

ในแต่ละชุมชนนั้นต่างได้รับประโยชน์แตกต่างกันไปตามลักษณะของสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ และโดยความเป็นจริงแล้วสภาพแวดล้อมได้ให้ประโยชน์แก่คนในชุมชนนั้นอย่างมากมายมหาศาล เราใช้สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต ปัจจัยในการประกอบอาชีพ ให้เป็นกฎเกณฑ์และแนวทางในการดำเนินวิถีชีวิตของสังคม ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นแหล่งรวมของความสวยงามตามธรรมชาติและเป็นที่เราสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจในเรื่องธรรมชาติได้

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2561) ยังกล่าวถึง การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ไว้ดังนี้

- 1) ช่วยกันดูแลรักษาสาธารณูปโภค เช่น ถนน สะพาน ให้อยู่สภาพดี
- 2) ไม่ขีดเขียนหรือสลักชื่อหรือข้อความใดๆ ลงบนสิ่งของที่เป็นของส่วนรวม
- 3) ช่วยกันรักษาความสะอาดสถานที่ต่างๆ ในชุมชน
- 4) ทะนุบำรุงสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีคุณค่า เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป

รวมทั้งการพึ่งพาสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ที่สามารถจัดประเภทของสภาพแวดล้อมได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

- 1) สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ดิน ป่าไม้ เป็นต้น ซึ่งคนต้องพึ่งพาสีงแวดล้อมประเภทนี้ เช่น ใช้พื้นดินที่เป็นสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในการเพาะปลูกพืช เป็นต้น
- 2) สภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ถนน สะพาน เป็นต้น ซึ่งคนต้องพึ่งพาสีงแวดล้อมประเภทนี้ เช่น ใช้ถนนที่เป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมในการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ได้สะดวกรวดเร็ว เป็นต้น

อีกทั้งการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนที่ทำได้ ดังนี้

- 1) ช่วยกันดูแลรักษาสาธารณูปโภค เช่น ถนน สะพาน ให้อยู่สภาพดี
- 2) ไม่ขีดเขียนหรือสลักชื่อหรือข้อความใดๆ ลงบนสิ่งของที่เป็นของส่วนรวม
- 3) ช่วยกันรักษาความสะอาดสถานที่ต่างๆ ในชุมชน
- 4) ทะนุบำรุงสิ่งแวดลอมทางสังคมที่มีคุณค่า เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป
- 5) ปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชนให้เห็นความสำคัญของสิ่งแวดลอม
- 6) ร่วมใจกันใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและคุ้มค่า
- 7) ให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดลอม
- 8) หาสิ่งอื่นที่จะใช้ทดแทนทรัพยากรธรรมชาติบางประเภทมาใช้ประโยชน์แทน

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน จึงกล่าวสรุปได้ว่าผลความรู้ันั้นได้จากการเรียนรู้ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกิดความเข้าใจในสิ่งนั้นและสามารถระลึกได้เมื่อต้องการใช้ความรู้ันั้น ความรู้ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของบุคคลในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ความรู้ที่แต่ละบุคคลมี ได้แก่ ความรู้รอบตัว ความรู้ในสาขาวิชาชีพ และความรู้ที่องค์การสร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการพัฒนาองค์การให้ดียิ่งขึ้น ความรู้ใหม่เป็นสิ่งจำเป็นที่องค์การต้องมี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคคลให้เพิ่มพูนอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสวงหาความรู้โดยการอ่านและการคิด หากทำให้ความรู้เฉพาะบุคคลส่งต่อไปยังบุคคลอื่น และสามารถแลกเปลี่ยนความรู้กันได้ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชนที่หากประชาชนในชุมชนนั้นมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องก็จะสามารถช่วยอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในชุมชนของตนเองไว้ได้ เพราะสภาพแวดล้อมคอยค้ำจุนและสนองความต้องการของเราให้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในหลายด้าน วิถีชีวิตมนุษย์มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในแห่งนั้นๆ หากเราใช้ทรัพยากรอย่างฉลาดอนุรักษ์ฟื้นฟูและส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อตัวเรา ผู้วิจัยจึงได้นำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชนมาใช้เป็นตัวแปรอีกหนึ่งตัวแปรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2.3 แนวคิดการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น ปรากฏใน หมวด 14 ที่ว่าด้วย การปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ มาตรา 281-290 โดยเฉพาะมาตรา 290 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมาย บัญญัติ กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อย ต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่

(2) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ นอกเขตพื้นที่ เฉพาะใน กรณีที่อาจมีผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน

(3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อ คุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

(4) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550, มาตรา 290 หน้า 116)

ซึ่งบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม จำแนกออกได้เป็น 4 ลักษณะ กล่าวคือ การดำเนินการ การส่งเสริม การประสาน และการสนับสนุน

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2544) และเทิดชาย ช่วยบำรุง (2552) ได้อธิบายถึงการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1) การดำเนินการ เป็นการจัดหาหรือจัดให้มีการบำรุงรักษาให้คงสภาพที่ติดต่อกันไป กำจัดให้หมดไป บำบัดฟื้นฟู ปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้น ควบคุมการใช้ประโยชน์ให้เป็นไปตามที่กำหนด ศึกษาวิจัยให้ได้วิธีการหรือองค์ความรู้ เฝ้าระวังให้ทราบเหตุหรือแหล่งเกิดเหตุ การติดตามและตรวจสอบ โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทการดำเนินการในด้านต่างๆ

2) การส่งเสริม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบมีบทบาทเป็นผู้ส่งเสริมในด้านต่างๆไม่ จะเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนในท้องถิ่นและบุคคลในองค์กร และส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการด้วย

3) การประสาน เป็นการสื่อสารหรือการดำเนินการใดๆ ให้เกิดความร่วมมือ หรือเกิดการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่น รวมทั้งให้เกิดบูรณาการในการบริหารจัดการในพื้นที่ เพื่อลดความซ้ำซ้อน สนับสนุนงานซึ่งกันและกัน ลดค่าใช้จ่าย และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ซึ่งต้องประสานในด้านต่างๆ

4) การสนับสนุน เป็นการให้หรือให้ใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรกล แรงงาน ข้อมูล และงบประมาณเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน การสนับสนุนส่วนใหญ่เป็นบทบาทขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีบทบาทในการจัดสรรงบประมาณ และสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

และสอดคล้องดังในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 250 ที่ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ สิ่งแวดล้อม และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

จากบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น สามารถสรุปบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อมได้ว่า ท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญอยู่ด้วยกัน 4 ประการ กล่าวคือ การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขอนามัยของประชาชนในพื้นที่ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น นอกเหนือจากบทบาทที่สำคัญข้างต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องปรับตัวเพื่อรองรับต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งจากกฎหมายดังกล่าวเป็นการให้อำนาจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการแสดงให้เห็นถึงการสร้างกฎหมายรองรับการทำงานในการบริหารจัดการทรัพยากร โดยให้อำนาจกับหน่วยงานท้องถิ่นในการดูแล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นที่เกี่ยวข้องกับชุมชนมีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จและสามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ตามอำนาจกฎหมายที่ได้กำหนดไว้

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น ทำให้การแก้ไขปัญหาในเรื่องสภาพแวดล้อมมีความยั่งยืนและเกิดความสมดุล เพราะเกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชน เกิดความรัก ความห่วงใยในทรัพยากร ซึ่งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน ทั้งชุมชนเอง องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาได้อย่างจริงจัง การให้อำนาจกับชุมชนในการดูแลทรัพยากรร่วมกัน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างข้อบัญญัติท้องถิ่นขึ้นมารองรับการดำเนินงานของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของชุมชนมีประสิทธิภาพ ได้รับการยอมรับและเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการตราข้อบัญญัติตำบลขึ้นมาเพื่อรองรับการดำเนินงานของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภารัตน์ จารุสมบัติ (2553) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า การ

กระจายอำนาจและการจัดการสภาพแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ วางแผนการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจถึงประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน อีกทั้งการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จากการจัดตัดสินใจของตนเอง พร้อมทั้งประชาชนในชุมชนนั้นยังเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของตนเองอีกด้วย แสดงให้เห็นแล้วว่านโยบายการจัดการสภาพแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญ ถึงแม้ว่าจะมีการกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจด้านสภาพแวดล้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายมิติ แต่บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องดังกล่าว ยังคงมีการดำเนินการในลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป สะท้อนถึงระบบการบริหารจัดการในเชิงนโยบายที่แตกต่างกัน ดังเช่นเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม สามารถกระจายอำนาจการทำงานได้อย่างทั่วถึงในทุกๆ ฝ่าย ทำให้ชุมชนเป็นชุมชนที่น่าอยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดนี้ไปสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2.4 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมนั้นคือการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การตัดสินใจ การกระทำการรับผลประโยชน์ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2527) อันมีผลกระทบมาถึงตัวทุกคนเอง การที่จะสามารถทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนานั้น ผู้กระทำการเปลี่ยนแปลงจะต้องยอมรับในปรัชญาทางการพัฒนาชุมชนที่ว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น (อคิน รพีพัฒน์, 2547) และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชนและสังคม ในขณะที่เดียวกันจะต้องยอมรับว่า มนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาสและการชี้แนะที่ถูกต้อง (สุรีย์ ตันท์ศรีสุโรจน์, 2531)

เช่นเดียวกับที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2558) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นคือการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีบทบาทในการทำงานของรัฐบาล โดยที่สามารถแบ่งตามระดับการมีส่วนร่วมได้ดังนี้

- 1) การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นขั้นที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นสิ่งแรกที่จะเปิดโอกาสให้เหล่าประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม
- 2) การรับฟังความคิดเห็น (Consult) เป็นการเปิดโอกาสให้ภาครัฐและประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อการตัดสินใจด้วยวิธีต่างๆ ของภาครัฐ
- 3) การเกี่ยวข้อง (Involve) เป็นการสร้างความมั่นใจและเปิดโอกาสในการที่จะให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้วย

4) ความร่วมมือ (Collaboration) ให้มีการดำเนินงาน รวมถึงกิจกรรมต่างๆ โดยมีการตัดสินใจร่วมด้วยทุกขั้นตอน

5) การเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) คือ การที่ให้ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจ

ในขณะที่ Fornaroff (1980) ได้เสนอขั้นตอนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น มีขั้นตอนดังนี้

1) การวางแผนโครงการ รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน กลวิธีทรัพยากรที่ต้องใช้ตลอดจนการติดตามประเมินผลของงานที่ทำ

2) การดำเนินงานตามแผน

3) การใช้บริการจากโครงการ

4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ขั้นตอนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของ Fornaroff (1980) สอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981) ได้อธิบายขั้นตอนของการมีส่วนร่วมดังนี้

1) ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) จะเป็นขั้นตอนที่ต้องมีการกำหนดความต้องการความสนใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น มีการจัดลำดับความสำคัญของงาน และจะต้องทำเป็นประจำอย่างต่อเนื่องตามแผนที่ได้กำหนดไว้

2) ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) จะได้มาจากการตั้งคำถาม และมีการตอบกลับมาว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ใครได้ประโยชน์ มีขั้นตอนอย่างไร เป็นต้น

3) ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนนี้จะต้องมีการประเมินถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับของแต่ละฝ่าย ความสำคัญของผลประโยชน์ที่จะได้รับอย่างน้อยเพียงใด ไม่ว่าจะป็นทั้งเชิงปริมาณหรือแม้แต่เชิงคุณภาพก็ตาม

4) ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) จะเกี่ยวข้องกับความคิดเห็น ความชอบส่วนรวมหรือส่วนตัว ความคาดหวังในสิ่งต่างๆ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เกิดมาจากการประเมินผลที่มาจากความร่วมมือนั่นเอง

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของ Cohen and Uphoff (1980) อ้างถึงใน วิษณุ ทยกจินดา, 2557 ที่ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็น 4 แบบ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอันดับต้นๆ ครอบคลุมไปถึงการวางแผน การดำเนินงานที่จะทำในลำดับถัดไป

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนในการทำงานในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ทรัพยากร การบริหารจัดการงาน การให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุนงบประมาณต่างๆ

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) คือ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานที่ทำได้ สามารถวัดได้ และต้องครอบคลุมถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งเชิงคุณภาพ ปริมาณ ทั้งแบบกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย เป็นต้น

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่แสดงออกที่ เกิดมาจากการคิดเห็น ความชอบ ความต้องการ และความคาดหวัง เป็นต้น

นับได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้ (สิทธิธรรณ์ชัช วารุณสหรัชฌณ, 2559)

1) ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีความเห็นพ้องต้องกันของคนในชุมชน ลดความขัดแย้ง และเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจ

2) ช่วยให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน ทำให้เกิดการยอมรับ เกิดความไว้วางใจ และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่นมากขึ้น

3) ช่วยให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีเพิ่มมากขึ้น

4) ช่วยให้มีทางเลือกในการตัดสินใจและมีความรอบคอบมากขึ้น

จากที่กล่าวมาส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากการมีส่วนร่วม ดังที่ สิทธิธรรณ์ชัช วารุณสหรัชฌณ (2559) ได้กล่าวคือ ทำให้ประชาชนสามารถกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น นำเสนอข้อมูลปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะต่างๆ ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ สามารถป้องกันผลประโยชน์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ไว้ได้ พร้อมทั้งนำเสนอและร่วมในการตัดสินใจในท้องถิ่น อีกทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในการปกครองท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

กล่าวสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม นั้น คือ การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่างๆ ด้วยความเต็มใจ ในการวิจัยครั้งนี้จะแสดงให้เห็นว่าประชาชนนั้นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมมากน้อยแค่ไหน ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ของประชาชน อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาด้วย หากประชาชนมีโอกาสเข้าไปมีส่วน

ร่วมในทุกๆ ระดับแล้ว ย่อมถือว่าประชาชนมีความสามารถในการควบคุมการมีปฏิสัมพันธ์ได้ และมีขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ในทางกลับกันหากประชาชนนั้นไม่ให้ความร่วมมือและไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในชุมชนของตนเองแล้ว ประชาชนก็จะไม่รู้รู้ผลกระทบที่ชุมชนต้องประสบอยู่ กลายเป็นว่าภาครัฐได้ดำเนินการอยู่ฝ่ายเดียว ซึ่งผลการดำเนินงานที่ขาดความร่วมมือของประชาชนย่อมมีผลลัพธ์ที่ล่าช้ากว่า อีกทั้งการมีส่วนร่วมนั้นยังทำให้ประชาชนเกิดความรักและเอาใจใส่ดูแลชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่เพิ่มมากขึ้น โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อยๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

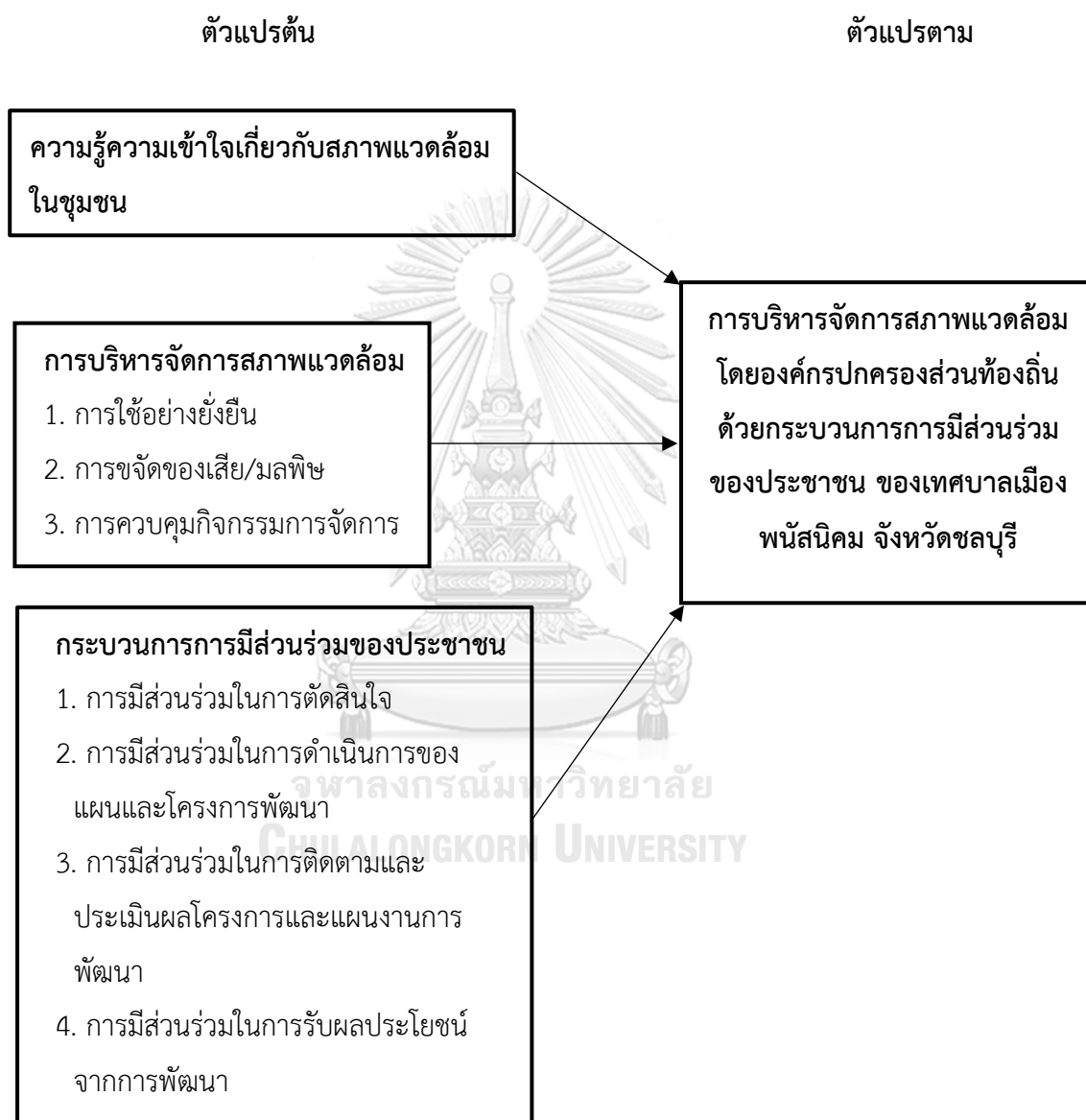
2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา คือ เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

3) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนา คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวก็ได้

4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา คือ เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

2.5 กรอบแนวคิดวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ในหัวข้อที่ผ่านมา เมื่อสรุปใจความสำคัญของแนวคิดในแต่ละหัวข้อแล้วนั้น ผู้วิจัยได้มีการสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องออกมาในแต่ละประเด็นไว้แล้ว และจึงนำมาซึ่งกรอบแนวคิดวิจัย ดังต่อไปนี้

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวนประชาชนทั้งหมดในพื้นที่ตามฐานทะเบียนราษฎร 10,071 คน ในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม ประกอบด้วย เพศชาย 4,617 คน และเพศหญิง 5,454 คน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี 4 ท่าน และตัวแทนประชาชนจำนวน 4 ท่าน ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดโดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของยามานะ (Yamane, T. 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 312.667 เพื่อความเหมาะสมของข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยและสะดวกต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 313 คน และผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น โดยใช้วิธี การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) กับผู้ให้ข้อมูล โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-end) ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี 4 ท่าน และตัวแทนประชาชนจำนวน 4 ท่าน ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N แทน จำนวนประชากร
e แทน ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 มีค่าเท่ากับ 0.05

$$\text{แทนค่า } n = \frac{10,071}{1 + 10,071 (0.05)^2}$$
$$n = 312.667$$

ปัดเป็นจำนวนเต็ม = 313

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ลำดับที่	เพศ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	ชาย	4,617	143
2	หญิง	5,454	170
3	ตัวแทนประชาชน	4	4
4	เจ้าหน้าที่ด้านการบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อม	4	4
รวม			321

การคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ร้อยละกลุ่มตัวอย่าง \times จำนวนสมาชิกแต่ละเพศ และหารด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้จัดสร้างขึ้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.2.1 แบบสอบถามเชิงปริมาณ

เกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม เป็นแบบสอบถามเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน เป็นแบบตัวเลือก (“ใช่” และ “ไม่ใช่”) ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยคำถามจะเป็นลักษณะปลายปิด เป็นระดับของการวัดข้อมูลแบบอันตรภาค (Interval Scale) ใช้เครื่องมือสเกลประเมินค่า (Multiple Rating Scale) ในรูปแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) จำนวน 12 ข้อ ได้แก่

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 3 ข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผน
และโครงการพัฒนา จำนวน 3 ข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำนวน 3 ข้อ

โครงการและแผนงานการพัฒนา

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านการจัดการสภาพแวดล้อม โดยคำถามจะเป็นลักษณะ
ปลายปิด เป็นระดับของการวัดข้อมูลแบบอันตรภาค (Interval Scale) ใช้เครื่องมือสเกลประเมินค่า
(Multiple Rating Scale) ในรูปแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) จำนวน 12 ข้อ ได้แก่

ด้านการใช้อย่างยั่งยืน จำนวน 4 ข้อ

ด้านการจัดของเสีย/มลพิษ จำนวน 4 ข้อ

ด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เป็น
ระดับของการวัดข้อมูลแบบอันตรภาค (Interval Scale) ใช้เครื่องมือสเกลประเมินค่า (Multiple
Rating Scale) ในรูปแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 6 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การประเมินค่าตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's scale) แบบสอบถามชนิดมาตราส่วน โดย
คำถามตอนที่ 1 2 3 และ 4 เป็นการประเมินค่าที่มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ
น้อยที่สุด ผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักหรือคะแนนในการตอบแบบสอบถาม 5 ระดับ ดังนี้

ระดับมากที่สุด	ให้น้ำหนักหรือคะแนนเป็น	5
ระดับมาก	ให้น้ำหนักหรือคะแนนเป็น	4
ระดับปานกลาง	ให้น้ำหนักหรือคะแนนเป็น	3
ระดับน้อย	ให้น้ำหนักหรือคะแนนเป็น	2
ระดับน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักหรือคะแนนเป็น	1

ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของคะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยใช้คะแนนเฉลี่ย
(ชลภัสสรณ์ สิทธิรงค์ชัย, 2560) ผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณเพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินที่นำไปสู่การ
อภิปรายผล โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน และเกณฑ์การประเมินเพื่อแปลผลระดับความคิดเห็น
ดังนี้

$$\text{อันตรภาค} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

$$= 0.80$$

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การประเมินผลเพื่อแปลผลระดับความคิดเห็น

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.21-5.00
เห็นด้วยมาก	3.41-4.20
เห็นด้วยปานกลาง	2.61-3.40
เห็นด้วยน้อย	1.81-2.60
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1.00-1.80

3.2.2 แบบสอบถามเชิงคุณภาพ (ส่วนของประชาชน)

เกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแบ่งออกเป็น 1 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนของประชาชน

3.2.3 แบบสอบถามเชิงคุณภาพ (ส่วนของเจ้าหน้าที่)

เกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการสัมภาษณ์แนวลึก (in-depth interview) ครอบคลุมไปด้วยด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการดำเนินการ ด้านการส่งเสริม ด้านการประสานงาน และด้านการสนับสนุน

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แนวลึก (in-depth interview)

3.2.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ เพื่อสร้างแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำแนวคิด ทฤษฎีมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการที่จะศึกษา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและแนะนำเพิ่มเติม เพื่อนำไปปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์
4. ทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้เสนอแนะ
5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ปลัดอำเภอพนัสนิคม ปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเมืองพนัสนิคม และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองพนัสนิคม ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity)
6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบอีกครั้งแล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงหรือความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.962 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไปได้ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ใช้เกณฑ์การวัดค่าครอนแบ็คอัลฟา ดังนี้

ตารางที่ 3.3 เกณฑ์การวัดค่าครอนแบ็คอัลฟา

ค่าครอนแบ็คอัลฟา (Cronbach's Alpha)	ระดับความสอดคล้องภายใน
$\alpha \geq 0.9$	ดีเยี่ยม
$0.9 > \alpha \geq 0.8$	ดี
$0.8 > \alpha \geq 0.7$	ยอมรับได้
$0.7 > \alpha \geq 0.6$	น่าสงสัย
$0.6 > \alpha \geq 0.5$	ต่ำ
$0.5 > \alpha$	ไม่สามารถยอมรับได้

8. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย 1 ครั้ง
9. นำเสนอผลการวิเคราะห์กับทางอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
10. ทำการตรวจสอบอีกครั้งแล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2.5 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น สำหรับการศึกษาวิจัยไปทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง และค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

1. การหาค่าความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะทางกับสาขาที่เรียนหรือคณาจารย์ในสาขาวิชาที่เรียน จำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

$$\text{โดยใช้สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	หมายถึง	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence)
	R	หมายถึง	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
โดยที่	+1	หมายถึง	ข้อความสามารถนำไป วัดได้อย่างแน่นอน
	0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าจะวัดได้
	-1	หมายถึง	ข้อความไม่สามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน
	N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกข้อความที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 มาใช้เป็นข้อความจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ซึ่งได้ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วเห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย ส่วนข้อความที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ผู้วิจัยได้นำมาปรับแก้ไขต่อไป ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว

2. ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน โดยผู้วิจัยได้มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้แนะนำตนเองอธิบายวัตถุประสงค์ในการศึกษาและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
2. เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเป็นกลุ่มตัวอย่างเก็บแบบสอบถามและอธิบายหัวข้อในแบบสอบถาม
3. เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของคำตอบในแบบสอบถาม หากพบว่าคำตอบไม่ครบถ้วนผู้วิจัยจะซักถามเพิ่มเติม จนได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยวิธีการคำนวณ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนแล้วนำมาลงรหัสเลข (Code Book) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วน
2. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว มาบันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ Statistical Package for Social Science (SPSS) เพื่อประมวลผลข้อมูลที่ได้จัดเก็บและคำนวณหาค่าทางสถิติ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบตารางการวิเคราะห์และนำผลการศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและเขียนข้อเสนอแนะ
3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
4. ใช้สถิติที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูลในการพรรณนาประชากรที่ศึกษา และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติอ้างอิง ดังนี้
 - 1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม และการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนสนนิคม จังหวัดชลบุรี
 - 2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้ในการตอบคำถามข้อที่ 3 และวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 3 คือ เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ส่งผลต่อ

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) คือ จากเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยยึดสาระเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นหลัก (สุวิมล ตีรภานันท์, 2549) วิธีการวิเคราะห์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปในการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ จะเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์และจดบันทึก

2) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) คือ การกระทำกับข้อมูลที่ได้จากเอกสาร โดยข้อความที่จะวิเคราะห์จัดประเภทได้ ดังนี้

- ระบบจำแนกประเภทควรสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย
- ระบบจำแนกประเภทควรครอบคลุม คือ สามารถรองรับคำและข้อความที่ถูกต้องได้เป็นอย่างดี มีการระบุรายละเอียด แนวคิด และตัวแปรให้ชัดเจนที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ต้องมีความเด่นชัดในตัวเอง
- ไม่มีความซ้ำซ้อนเหลื่อมกัน
- มีการใช้หลักการเดียวกันในการจัดระบบตลอดงานวิจัย

เมื่อทำการวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังกล่าวขั้นต้นแล้วจึงนำมาอธิบายด้วยการพรรณนา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่จะนำมาเสริมหรือเทียบเคียงกับข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งเป็นข้อมูลหลักของการศึกษาในครั้งนี้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวนทั้งสิ้น 313 ชุด และคำถามสัมภาษณ์จำนวน 8 ชุด ประกอบไปด้วย แบบสัมภาษณ์ของประชาชน 4 ชุด แบบสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ 4 ท่าน นำมาดำเนินการวิเคราะห์และใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ตามลำดับ ดังนี้ ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน และส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

สัญลักษณ์และอักษรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
N	หมายถึง	ขนาดของประชากร
n	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่าง
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
P	หมายถึง	ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
*	หมายถึง	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความถดถอยเชิงพหุคูณ
R ²	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
t	หมายถึง	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t-Distribution
b	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย
Sig	หมายถึง	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
SEE	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรตาม

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างการศึกษาวิจัยประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาในการอยู่อาศัยในพื้นที่ โดยผลการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	137	43.8
หญิง	176	56.2
รวม	313	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 56.2 และเป็นเพศชาย จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	47	15.0
21 – 30 ปี	116	37.1
31 – 40 ปี	88	28.1
41 – 50 ปี	37	11.8
51 – 60 ปี	20	6.4
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	5	1.6
รวม	313	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 21-30 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1 รองลงมา คือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 อายุ 41-50 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 อายุ 51-60 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 และอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	151	48.2
ปริญญาตรี	159	50.8
สูงกว่าปริญญาตรี	3	1.0
รวม	313	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	40	12.7
พนักงานบริษัทเอกชน	91	29.1
ธุรกิจส่วนตัว	52	16.6
รับจ้างทั่วไป	55	17.6
อื่นๆ (แม่บ้าน นักเรียน/นักศึกษา ไม่ได้ทำงาน ทำสวน ค้าขาย)	75	24.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 รองลงมา คือ อาชีพอื่นๆ (แม่บ้าน นักเรียน/นักศึกษา ไม่ได้ทำงาน ทำสวน ค้าขาย) จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 รับจ้างทั่วไป จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6 และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม

ระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	288	92.3
ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานใหม่	25	7.7
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม คือ อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 92.3 และย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานใหม่ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน	จำนวนผู้ที่ใช่	จำนวนผู้ที่ไม่ใช่
1. ท่านทราบดีว่าสิ่งแวดลอม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติรวมทั้งสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม	306 (97.8)	7 (2.2)
2. ท่านคิดว่าสภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ไม่ได้ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์	220 (70.3)	93 (29.7)
3. ท่านคิดว่าสภาพแวดล้อมทางสังคม ไม่เกี่ยวข้องกั วัฒนธรรมวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน	217 (69.3)	96 (30.7)
4. การเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็วเป็นส่วนหนึ่งกัก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	293 (93.6)	20 (6.4)
5. ปัญหาขยะนอกจากจะก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นและเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคแล้ว ยังทำลายทัศนียภาพของชุมชนด้วย	296 (94.6)	17 (5.4)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน	จำนวนผู้ที่ ใช่	จำนวนผู้ที่ ไม่ใช่
6. มลพิษทุกชนิดที่เกิดจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ไม่สามารถส่งผลกระทบต่อมายังพื้นที่ของท่านได้	225 (71.9)	88 (28.1)
7. การอนุรักษ์ คือ การไม่นำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์	232 (74.1)	81 (25.9)
8. การทิ้งขยะในบริเวณบ้านเรือน เช่น ใต้ถุนบ้าน โดยไม่มีการจัดเก็บ ย่อมเป็นบ่อเกิดเชื้อโรคและแพร่กระจายไปสู่ชุมชน	299 (95.5)	14 (4.5)
9. การส่งเสริมให้มีการแยกขยะมูลฝอยและจัดแหล่งรองรับขยะมูลฝอยในชุมชน มีส่วนป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมได้	302 (96.5)	11 (3.5)
10. การจัดการสิ่งแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและข้อจำกัดของชุมชน	291 (93.0)	22 (7.0)
ภาพรวม	ระดับความรู้ในระดับดี	

จากตารางที่ 4.6 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี แยกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 1 ท่านทราบดีว่าสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติรวมทั้งสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 97.8) รองลงมา คือ ข้อที่ 9 การส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอยและจัดแหล่งรองรับขยะมูลฝอยในชุมชน มีส่วนป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 96.5), ข้อที่ 8 การทิ้งขยะบริเวณบ้านเรือน เช่น ใต้ถุนบ้าน โดยไม่มีการจัดเก็บ ย่อมเป็นบ่อเกิดเชื้อโรคและแพร่กระจายไปสู่ชุมชน อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 94.6), ข้อที่ 4 การเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็วเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 93.6), ข้อที่ 10 การจัดการสิ่งแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและข้อจำกัดของชุมชน อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 93.0), ข้อที่ 7 การอนุรักษ์ คือ การไม่นำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 74.1), ข้อที่ 6 มลพิษทุกชนิดที่เกิดจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ไม่สามารถส่งผลกระทบต่อมายังพื้นที่ของท่านได้ อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 71.9), ข้อที่ 2 ท่านคิดว่าสภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 70.3) และข้อที่ 3 ท่านคิดว่าสภาพแวดล้อมทางสังคม ไม่เกี่ยวข้องกัับวัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 69.3) ตามลำดับ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าประชาชนั้นทราบดีว่าสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติรวมทั้งสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม และมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้มาก เนื่องจากประชาชนนั้นได้รับการถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องจากเจ้าหน้าที่แล้ว จึงทำให้มีความรู้ในด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับดีกว่าด้านอื่นๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

โดยรวม

กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.62	0.64	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา	3.70	0.64	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนา	3.73	0.63	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา	3.71	0.66	มาก
รวม	3.69	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.7 ระดับกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.69, S.D. = 0.56) แยกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนา อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.73, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.71, S.D. = 0.66), ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.70, S.D. = 0.64) และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.62, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานพัฒนานั้นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ข้อมูลจากประชาชนชุมชนย่อยที่ 2, 8, 9 และ 10 พบว่าประชาชนมีความสนใจและใส่ใจในการช่วยกันดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนตนเองเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และการที่ในชุมชนนั้นมีการพัฒนาหรือการทำกิจกรรมต่างๆ ทำให้ประชาชนอยากที่จะ

ติดตามความคืบหน้า การดำเนินงานในส่วนต่างๆ หากพบปัญหาจะได้แก้ไขได้ทันท่วงทีและช่วยกันทำให้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี (การสัมภาษณ์ประชาชนย่อยที่ 2, 8, 9 และ 10 ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี, 2564) จึงเป็นผลให้ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนานั้นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านมีส่วนร่วมเข้าประชุมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน ในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในชุมชน	3.62	0.75	มาก
2. ท่านมีส่วนในการพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นของกิจกรรมต่างๆ ว่าจะเกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด	3.57	0.72	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาวิธีการปรับปรุงเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน	3.65	0.77	มาก
รวม	3.62	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.8 ระดับกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.62$, S.D. = 0.64) แยกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 3 ท่านมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาวิธีการปรับปรุงเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.65$, S.D. = 0.77) รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ท่านมีส่วนร่วมเข้าประชุมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน ในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.62$, S.D. = 0.75) และข้อที่ 2 ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นของกิจกรรมต่างๆ ว่าจะเกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.57$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าสาเหตุที่การมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาวิธีการปรับปรุงเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนนั้นมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นมากที่สุด ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชาชนชุมชนย่อยที่ 2, 8, 9 และ 10 พบว่าทางเทศบาลพนัสนิคมนั้นให้ความสำคัญกับประชาชนในการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอ อีก

ทั้งประชาชนยังให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมในชุมชนอยู่ในระดับมากอยู่แล้ว จึงมีความคุ้นชินและให้ความสำคัญดังกล่าวในระดับมาก

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน
จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและ โครงการพัฒนา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารด้านสภาพแวดล้อมแก่คนในชุมชน	3.69	0.77	มาก
2. ท่านได้ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ หน่วยงานอื่นๆ เช่น การเก็บขยะ คัดแยกขยะก่อนทิ้ง การชุดลอกคูคลอง การปลูกต้นไม้ และปรับปรุง สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป เป็นต้น	3.69	0.73	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการชี้แจง และทำความเข้าใจเมื่อ เกิดความขัดแย้งเกี่ยวกับตัวโครงการ	3.72	0.74	มาก
รวม	3.70	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.9 ระดับกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.70, S.D. = 0.64) แยกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 3 ท่านมีส่วนร่วมในการชี้แจง และทำความเข้าใจเมื่อเกิดความขัดแย้งเกี่ยวกับตัวโครงการ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.72, S.D. = 0.74) รองลงมา คือ ข้อที่ 1 ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสภาพแวดล้อมแก่คนในชุมชน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.69, S.D. = 0.77) และข้อที่ 2 ท่านได้ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น การเก็บขยะ คัดแยกขยะก่อนทิ้ง การชุดลอกคูคลอง การปลูกต้นไม้ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป เป็นต้น อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.69, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมในการชี้แจงและทำความเข้าใจเมื่อเกิดความขัดแย้งเกี่ยวกับตัวโครงการนั้น ประชาชนให้ความคิดเห็นมากกว่าด้านอื่นๆ เนื่องจากประชาชนชาวพุนนังนั้นช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ หากพบข้อขัดแย้งก็จะมีการประชุมปรึกษากันเพื่อหาแนวทางใน

การแก้ไขทันที โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อให้โครงการดำเนินการต่อไปได้อย่างราบรื่น

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน
จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนา

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โครงการและแผนงานการพัฒนา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านได้ร่วมติดตามและประเมินผลโครงการด้านการ บริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัส นิคม จังหวัดชลบุรี	3.80	0.78	มาก
2. ท่านได้ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณต่างๆ ที่จะ นำมาพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง	3.61	0.71	มาก
3. ท่านได้ศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการด้าน สภาพแวดล้อมในชุมชนหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม	3.77	0.74	มาก
รวม	3.73	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.10 ระดับกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.73, S.D. = 0.63) แยกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 1 ท่านได้ร่วมติดตามและประเมินผลโครงการด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.80, S.D. = 0.78) รองลงมา คือ ข้อที่ 3 ท่านได้ศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.77, S.D. = 0.74) และข้อที่ 2 ท่านได้ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณต่างๆ ที่จะนำมาพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.61, S.D. = 0.71) ตามลำดับ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าประชาชนนั้นได้ศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมมากกว่าข้ออื่นๆ ในด้านเดียวกัน เพราะประชาชนเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินการนี้โดยตรง จึงทำให้ประชาชนนั้นใส่ใจและศึกษาผลการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ทางเทศบาลจะมีช่องทางออนไลน์ในการอัปเดตโครงการต่างๆ เช่น ทางกรุปแอปพลิเคชันไลน์ หรือในเพจเฟซบุ๊ก ทำให้ประชาชนเข้าถึงการติดตามได้ง่ายขึ้น

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน
จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จากการพัฒนา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชนของท่านได้รับการ แก้ไข และมีคุณภาพที่ดีขึ้น เช่น ชุมชนมีความสะอาด เป็นระเบียบ คนในชุมชนมีสุขภาพที่ดี เป็นต้น	3.68	0.78	มาก
2. ท่านได้รับการพัฒนาศักยภาพตนเองจากการร่วม กิจกรรมที่ทางเทศบาลจัดขึ้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อม	3.74	0.75	มาก
3. ท่านมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นจากการมี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม	3.72	0.77	มาก
รวม	3.71	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.11 ระดับกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.71, S.D. = 0.66) แยกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 2 ท่านได้รับการพัฒนา ศักยภาพตนเองจากการร่วมกิจกรรมที่ทางเทศบาลจัดขึ้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.74, S.D. = 0.75) รองลงมา คือ ข้อที่ 3 ท่านมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.72, S.D. = 0.77) และ ข้อที่ 1 ปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชนของท่านได้รับการแก้ไข และมีคุณภาพที่ดีขึ้น เช่น ชุมชนมีความสะอาดเป็นระเบียบ คนในชุมชนมีสุขภาพที่ดี เป็นต้น อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.68, S.D. = 0.78) ตามลำดับ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าประชาชนได้รับการพัฒนาศักยภาพตนเองจากการร่วมกิจกรรมที่ทางเทศบาลจัดขึ้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม เพราะทางเทศบาลมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานผนวกกับตัวประชาชนเองก็ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างดี จึงทำให้ประชาชนนั้นได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยรวม

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการใช้อย่างยั่งยืน	3.43	0.80	มาก
2. ด้านการจัดของเสีย/มลพิษ	3.53	0.78	มาก
3. ด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ	3.61	0.84	มาก
รวม	3.52	0.75	มาก

จากตาราง 4.12 ระดับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$, S.D. = 0.75) แยกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.61$, S.D. = 0.84) รองลงมา คือ ด้านการจัดของเสีย/มลพิษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$, S.D. = 0.78) และด้านการใช้อย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.43$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ในหัวข้อเดียวกัน ทั้งนี้จากข้อมูลรายงานประจำปี 2562 ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี (เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี, 2562) พบว่าเทศบาลนั้นมีการทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ผ่านกิจกรรมต่างๆ ทางการจัดการ โดยมีการวางแผนการดำเนินการอย่างมีระบบ ทำให้กิจกรรมการจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เมื่อมีกิจกรรมในชุมชน ทางเทศบาลจะมีการประสานงานกิจกรรมผ่านทางผู้นำชุมชนเพื่อให้กระจายข่าวสารไปยังประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ทำให้ข้อมูลข่าวสารและการดำเนินโครงการต่างๆ เป็นไปด้วยเรียบร้อย แม้มีอุปสรรคก็สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างดี นอกจากนี้เมืองพนัสนิคมยังโดดเด่นในเรื่องของการปลูกต้นไม้ เพิ่มพื้นที่สีเขียว และปรับปรุงสภาพแวดล้อมอยู่ตลอด

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมจำแนกตามด้านการใช้อย่างยั่งยืน

ด้านการใช้อย่างยั่งยืน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการกำหนดแผนงาน/มาตรการไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อม เช่น การควบคุมมลพิษในด้านอากาศ น้ำ หรือทางเสียง เป็นต้น	3.47	0.88	มาก
2. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการสนับสนุนงบประมาณประจำปีเพื่อใช้ในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชน	3.37	0.89	ปานกลาง
3. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้นำชุมชน เพื่อความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน	3.43	0.92	มาก
4. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนอนุรักษ์ บำรุงรักษา และพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง	3.43	0.90	มาก
รวม	3.43	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.13 ระดับตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมจำแนกตามด้านการใช้อย่างยั่งยืน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.43, S.D. = 0.80) แยกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 1 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการกำหนดแผนงาน/มาตรการไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อม เช่น การควบคุมมลพิษในด้านอากาศ น้ำ หรือทางเสียง เป็นต้น อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.47, S.D. = 0.88) รองลงมา คือ ข้อที่ 3 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้นำชุมชน เพื่อความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.43, S.D. = 0.92), ข้อที่ 4 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนอนุรักษ์ บำรุงรักษา และพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.43, S.D. = 0.90) และข้อที่ 2 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการสนับสนุนงบประมาณประจำปีเพื่อใช้ในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.37, S.D. = 0.89) ตามลำดับ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าประชาชนนั้นมีความคิดเห็นว่าเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการกำหนดแผนงาน/มาตรการไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อม เช่น การควบคุมมลพิษในด้านอากาศ น้ำ หรือทางเสียง มากที่สุด เนื่องจากในการทำงานของเทศบาลเมืองพนัสนิคมมีความชัดเจน และเปิดเผยขั้นตอนการดำเนินงานให้ประชาชนได้รับทราบอยู่เสมอ แสดงให้เห็นถึงความชัดเจนในการทำงาน

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมจำแนกตามด้านการจัดของเสีย/มลพิษ

ด้านการจัดของเสีย/มลพิษ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการดำเนินการและจัดระบบควบคุมการเก็บขยะภายในชุมชนอย่างต่อเนื่องและตรงเวลา	3.51	0.87	มาก
2. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการวางแผนรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการด้านสภาพแวดล้อมเนื่องด้วยมลพิษที่เกิดขึ้นภายในชุมชน	3.45	0.85	มาก
3. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครหรือองค์กรเครือข่ายเฝ้าระวัง การควบคุมและบำรุงดูแลด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน	3.59	0.88	มาก
4. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสีย อีกทั้งยังให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาคุณภาพของดิน รวมทั้งการลดการก่อกมลพิษทางอากาศ เพื่อให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีอยู่เสมอ	3.57	0.92	มาก
รวม	3.53	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.14 ระดับตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมจำแนกตามด้านการจัดของเสีย/มลพิษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.53, S.D. = 0.78) แยกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 3 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครหรือองค์กรเครือข่ายเฝ้าระวัง การควบคุมและบำรุงดูแลด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.59, S.D. = 0.88) รองลงมา คือ ข้อที่ 4 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสีย อีกทั้ง

ยังให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาคุณภาพของดิน รวมทั้งการลดการก่อกมลพิษทางอากาศ เพื่อให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.57, S.D. = 0.92), ข้อที่ 1 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการดำเนินการและจัดระบบควบคุมการเก็บขยะภายในชุมชนอย่างต่อเนื่องและตรงเวลา อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.51, S.D. = 0.87) และข้อที่ 2 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการวางแผนรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการด้านสภาพแวดล้อมเนื่องด้วยมลพิษที่เกิดขึ้นภายในชุมชน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.45, S.D. = 0.85) ตามลำดับ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าประชาชนนั้นมีความพึงพอใจกับการทำงานของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครหรือองค์กรเครือข่ายเฝ้าระวัง การควบคุมและการบำรุงดูแลด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน ในส่วนของชาวพนัสนิคมเองก็มีความรักและหวงแหนบ้านเกิดพื้นที่อยู่อาศัยของตนเองเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เมื่อมีการจัดทำโครงการเกิดขึ้นในแต่ละครั้งประชาชนจึงให้ความสนใจและเข้าร่วมอยู่เสมอ

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมจำแนกตามด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ

ด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการรณรงค์ให้รักษาสภาพแวดล้อมภายในชุมชน	3.61	0.92	มาก
2. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีมีโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในชุมชน และยังถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังได้รับรู้	3.65	0.93	มาก
3. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการฟื้นฟูและพัฒนาสวนสาธารณะ เพิ่มสวนพักผ่อนหย่อนใจให้กับประชาชน	3.60	0.92	มาก
4. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการปลูกต้นไม้ริมทางสาธารณะ	3.59	0.92	มาก
รวม	3.61	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.15 ระดับตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมจำแนกตามด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.61, S.D. = 0.84) แยกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 2

เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในชุมชน และยังถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังได้รับรู้ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.65, S.D. = 0.93) รองลงมา คือ ข้อที่ 1 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการรณรงค์ให้รักษาสภาพแวดล้อมภายในชุมชน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.61, S.D. = 0.92), ข้อที่ 3 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการฟื้นฟูและพัฒนาสวนสาธารณะ เพิ่มสวนพักผ่อนหย่อนใจให้กับประชาชน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.60, S.D. = 0.92) และข้อที่ 4 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการปลูกต้นไม้ริมทางสาธารณะ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.59, S.D. = 0.92) ตามลำดับ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าประชาชนนั้นรับรู้ได้ถึงการทำงานของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในชุมชน และถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังได้รับรู้ เพราะประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการอย่างแท้จริง มีผลลัพธ์ที่ชัดเจน จากการได้รับรางวัลเมืองสะอาด เมืองน่าอยู่ ติดอันดับต้นๆ ของประเทศมาหลายปี และทางเทศบาลก็มีการถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมและสภาพแวดล้อมให้คนรุ่นหลังอยู่เสมอ เพื่อให้เมืองพนัสนิคมยังคงเป็นเมืองที่น่าอยู่สืบไป

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี				
ส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	
1. ท่านได้รับรู้ถึง วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนอย่างเป็นระบบ	3.57	0.85	มาก	
2. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการบริหารจัดการคุ้มครอง ฟื้นฟู และบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมในเขตพื้นที่	3.45	0.83	มาก	

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
3. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีมีการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรจากธรรมชาติ การดูแลรักษา พื้นที่สาธารณะ การบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ ทาง ระบายน้ำ และการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.57	0.86	มาก
4. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการ ดำเนินการบำรุงศิลปะ จารีต ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ วัฒนธรรมท้องถิ่นให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.52	0.89	มาก
5. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและการ จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม	3.51	0.90	มาก
6. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการส่งเสริม ความรู้ความเข้าใจเรื่องสภาพแวดล้อมแก่ประชาชนใน ท้องถิ่นและบุคคลในองค์กร	3.47	0.90	มาก
7. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีมีการ ประสานงานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมให้ประชาชนได้เข้า มามีส่วนร่วม	3.67	0.85	มาก
8. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ทำการ ประสานงานให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.54	0.86	มาก
9. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการสนับสนุน งบประมาณด้านการเงินให้แก่ประชาชนในการบริหาร จัดการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน	3.56	0.82	มาก
10. เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีได้ให้การ สนับสนุนในส่วนของความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ร่วมกับประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมในชุมชน	3.53	0.87	มาก
รวม	3.54	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.16 ระดับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.54, S.D. = 0.73) แยกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 7 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการประสานงานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.67, S.D. = 0.85) รองลงมา คือ ข้อที่ 3 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ การบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ ทางระบายน้ำ และการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.57, S.D. = 0.86), ข้อที่ 1 ท่านได้รับรู้ถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.57, S.D. = 0.85), ข้อที่ 9 เทศบาลเมืองพนัสนิคม มีการสนับสนุนงบประมาณด้านการเงินให้แก่ประชาชนในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.56, S.D. = 0.82), ข้อที่ 8 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ทำการประสานงานให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.54, S.D. = 0.86), ข้อที่ 10 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ได้ให้การสนับสนุนในส่วนของความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกับประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในชุมชน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.53, S.D. = 0.87), ข้อที่ 4 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการดำเนินการบำรุงศิลปะ จารีต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.52, S.D. = 0.85), ข้อที่ 5 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.51, S.D. = 0.90), ข้อที่ 6 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องสภาพแวดล้อมแก่ประชาชนในท้องถิ่นและบุคคลในองค์กร อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.47, S.D. = 0.90) และข้อที่ 2 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการบริหารจัดการคุ้มครอง ฟื้นฟู และบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมในเขตพื้นที่ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.45, S.D. = 0.83) ตามลำดับ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า การบริหารจัดการจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ประชาชนนั้นมีความคิดเห็นว่าทางเทศบาลเมืองพนัสนิคมมีการประสานงานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด เพราะทางเทศบาลเล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน การดำเนินงานต่างๆ ที่ทำให้ชุมชนจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีไม่ได้เลยหากขาดความ

ร่วมมือจากประชาชน ดังนั้นการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองพนัสนิคมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านสภาพแวดล้อมนั้นเป็นแนวทางที่ดี ควรค่าแก่การนำไปเป็นแบบอย่างในอีกหลากหลายพื้นที่ที่ยังคงประสบกับปัญหาด้านสภาพแวดล้อมอยู่ เพื่อให้กลายเป็นเมืองน่าอยู่ดังเช่นเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

H_0 : กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

H_1 : กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
จากการถดถอย	121.519	3	40.506	404.355	0.000 ^b
จากแหล่งอื่นๆ	30.954	309	0.100		
รวม	152.473	312			

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (multiple correlation, R) = 0.893
 ค่าสัมประสิทธิ์ด้านประสิทธิภาพ (coefficient of determination, R²) = 0.797

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีระดับ

ความสามารถในการอธิบายอยู่ที่ร้อยละ 79.7 ส่วนอีกร้อยละ 20.3 มาจากอิทธิพลของปัจจัยอื่น จากผลการทดสอบสมมติฐานจึงยอมรับ H_1 และปฏิเสธ H_0

ตารางที่ 4.18 กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

กระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชน	B	Std. Error	β (Beta)	t	Sig.
ค่าคงที่	1.265	0.094		13.497	0.000*
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ(X_1)	0.359	0.052	0.473	5.345	0.000*
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ แผนและโครงการพัฒนา (X_2)	0.295	0.052	0.288	3.625	0.000*
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผลโครงการและแผนงานการ พัฒนา (X_3)	0.401	0.046	0.512	7.917	0.000*
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จากการพัฒนา (X_4)	0.409	0.048	0.548	8.537	0.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตาม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Sig.=0.000, $\beta = 0.473$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา (Sig.=0.000, $\beta = 0.288$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนา (Sig.=0.000, $\beta = 0.512$) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา (Sig.=0.000, $\beta = 0.548$) ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 และสามารถนำมาแทนค่าในสมการพยากรณ์ได้ ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 1.265 + 0.359X_1 + 0.295X_2 + 0.401X_3 + 0.409X_4$$

0.000* 0.000* 0.000* 0.000* 0.000*

โดยที่

- \hat{Y} = การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
- X_1 = ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- X_2 = ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา
- X_3 = ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนา
- X_4 = ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

สมมติฐานที่ 2 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

H_0 : การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

H_1 : การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4.19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
จากการถดถอย	135.539	3	45.180	442.301	0.000 ^b
จากแหล่งอื่นๆ	31.563	309	0.102		
รวม	167.102	312			

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (multiple correlation, R) = 0.901

ค่าสัมประสิทธิ์ด้านประสิทธิภาพ (coefficient of determination, R²) = 0.811

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีระดับความสามารถในการอธิบายอยู่ที่ร้อยละ 81.1 ส่วนอีกร้อยละ 18.9 มาจากอิทธิพลของปัจจัยอื่นจากผลการทดสอบสมมติฐานจึงยอมรับ H_1 และปฏิเสธ H_0

ตารางที่ 4.20 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม	B	Std. Error	β (Beta)	t	Sig.
ค่าคงที่	0.474	0.087		5.440	0.000
ด้านการใช้อย่างยั่งยืน(X_1)	0.189	0.037	0.205	5.131	0.000
ด้านการจัดของเสีย/มลพิษ (X_2)	0.288	0.059	0.309	4.883	0.000
ด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ(X_3)	0.388	0.047	0.448	8.246	0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม จำแนกตามด้านการใช้อย่างยั่งยืน (Sig.=0.000, $\beta = 0.205$) ด้านการจัดของเสีย/มลพิษ (Sig.=0.000, $\beta = 0.309$) และด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ (Sig.=0.000, $\beta = 0.448$) ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และสามารถนำมาแทนค่าในสมการพยากรณ์ได้ ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 0.474 + 0.189X_1 + 0.288X_2 + 0.388X_3$$

$$0.000^* \quad 0.000^* \quad 0.000^* \quad 0.000^*$$

โดยที่

$$\hat{Y} = \text{การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี}$$

X_1	=	ด้านการใช้อย่างยั่งยืน
X_2	=	ด้านการจัดของเสีย/มลพิษ
X_3	=	ด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ

สมมติฐานที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานที่ 3.1 สภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

H_0 : สภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

H_1 : สภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4.21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของสภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองชลบุรี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
จากการถดถอย	8.302	1	8.302	16.259	0.000 ^b
จากแหล่งอื่นๆ	158.800	311	0.511		
รวม	167.102	312			

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (multiple correlation, R) = 0.223

ค่าสัมประสิทธิ์ด้านประสิทธิภาพ (coefficient of determination, R²) = 0.050

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า สภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของ

เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีระดับความสามารถในการอธิบายอยู่ที่ร้อยละ 5.0 ส่วนอีกร้อยละ 95 มาจากอิทธิพลของปัจจัยอื่น จากผลการทดสอบสมมติฐานจึงยอมรับ H_1 และปฏิเสธ H_0

ตารางที่ 4.22 สภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม	B	Std. Error	β (Beta)	t	Sig.
ค่าคงที่	4.001	0.122		32.916	0.000
สภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (X_1)	-0.356	0.088	-0.223	-4.032	0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยของสภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (Sig.=0.000, β = -0.223) ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถนำมาแทนค่าในสมการพยากรณ์ได้ ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 4.001 - 0.356X_1$$

โดยที่

$$\hat{Y} = \text{การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี}$$

$$X_1 = \text{สภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม}$$

สมมติฐานที่ 3.2 สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

H_0 : สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

H_1 : สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ส่งผลต่อการบริหาร จัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4.23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
จากการถดถอย	4.246	1	4.246	8.109	0.005 ^b
จากแหล่งอื่นๆ	162.856	311	0.524		
รวม	167.102	312			

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (multiple correlation, R) = 0.159

ค่าสัมประสิทธิ์ด้านประสิทธิภาพ (coefficient of determination, R²) = 0.025

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีระดับความสามารถในการอธิบายอยู่ที่ร้อยละ 2.5 ส่วนอีกร้อยละ 97.5 มาจากอิทธิพลของปัจจัยอื่น จากผลการทดสอบสมมติฐานจึงยอมรับ H_1 และปฏิเสธ H_0

ตารางที่ 4.24 สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม	B	Std. Error	β (Beta)	t	Sig.
ค่าคงที่	3.869	0.123		31.476	0.000
สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน (X_1)	-.253	0.089	-0.159	-2.848	0.005

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยของสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ($\text{Sig.} = 0.005$, $\beta = -2.848$) ส่งผลต่อการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของ เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถนำมาแทน ค่าในสมการพยากรณ์ได้ ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 3.869 - 0.253X_1$$

0.000* 0.005*

โดยที่

$$\hat{Y} = \text{การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี}$$

$$X_1 = \text{สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน}$$

สมมติฐานที่ 3.3 มลพิษทุกชนิดที่เกิดจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ส่งผลต่อการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของ เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

H_0 : มลพิษทุกชนิดที่เกิดจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของ เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

H_1 : มลพิษทุกชนิดที่เกิดจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมือง พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4.25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของมลพิษทุกชนิดที่เกิดจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
จากการถดถอย	6.012	1	6.012	11.607	0.001 ^b
จากแหล่งอื่นๆ	161.090	311	0.518		
รวม	167.102	312			

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (multiple correlation, R) = 0.190

ค่าสัมประสิทธิ์ด้านประสิทธิภาพ (coefficient of determination, R²) = 0.036

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.25 พบว่า มลพิษทุกชนิดที่เกิดจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีระดับความสามารถในการอธิบายอยู่ที่ร้อยละ 3.6 ส่วนอีกร้อยละ 96.4 มาจากอิทธิพลของปัจจัยอื่น จากผลการทดสอบสมมติฐานจึงยอมรับ H_1 และปฏิเสธ H_0

ตารางที่ 4.26 สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม	B	Std. Error	β (Beta)	t	Sig.
ค่าคงที่	3.934	0.123		32.017	0.000
มลพิษทุกชนิดที่เกิดจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียง (X_1)	-0.308	0.090	-0.190	-3.407	0.001

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยของมลพิษทุกชนิดที่เกิดจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียง (Sig.=0.005, β = -2.848) ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม

จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถนำมาแทนค่าในสมการพยากรณ์ได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 3.934 - 0.308X_1$$

$$0.000* \quad 0.001*$$

โดยที่

$$\hat{Y} = \text{การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี}$$

$$X_1 = \text{มลพิษทุกชนิดที่เกิดจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียง}$$

สมมติฐานที่ 3.4 ความเหมาะสมและข้อจำกัดของชุมชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

H_0 : ความเหมาะสมและข้อจำกัดของชุมชน ไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

H_1 : ความเหมาะสมและข้อจำกัดของชุมชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคมจังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4.27 ตารางวิเคราะห์ความแปรปรวนของความเหมาะสมและข้อจำกัดของชุมชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
จากการถดถอย	3.247	1	3.247	6.163	0.014 ^b
จากแหล่งอื่นๆ	163.855	311	0.527		
รวม	167.102	312			

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (multiple correlation, R) = 0.139

ค่าสัมประสิทธิ์ด้านประสิทธิภาพ (coefficient of determination, R²) = 0.019

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ความเหมาะสมและข้อจำกัดของชุมชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีระดับความสามารถในการอธิบายอยู่ที่ร้อยละ 1.9 ส่วนอีกร้อยละ 98.1 มาจากอิทธิพลของปัจจัยอื่น จากผลการทดสอบสมมติฐานจึงยอมรับ H_1 และปฏิเสธ H_0

ตารางที่ 4.28 ความเหมาะสมและข้อจำกัดของชุมชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม	B	Std. Error	β (Beta)	t	Sig.
ค่าคงที่	3.112	0.177		17.622	0.000
มลพิษทุกชนิดที่เกิดจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียง (X_1)	0.398	0.160	0.139	2.483	0.014

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยของความเหมาะสมและข้อจำกัดของชุมชน (Sig.=0.014, $\beta = 0.139$) ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถนำมาแทนค่าในสมการพยากรณ์ได้ ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 3.112 + 0.398X_1$$

0.000* 0.014*

โดยที่

$$\hat{Y} = \text{การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี}$$

$$X_1 = \text{ความเหมาะสมและข้อจำกัดของชุมชน}$$

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ผลการสัมภาษณ์สำหรับตัวแทนในส่วน of ประชาชน

ผลการสัมภาษณ์สำหรับตัวแทนในส่วน of ประชาชน ในหัวข้อเรื่อง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน จำนวน 4 ท่าน ได้แก่

1. ประชาชนชุมชนย่อยที่ 10
2. ประชาชนชุมชนย่อยที่ 2
3. ประชาชนชุมชนย่อยที่ 9
4. ประชาชนชุมชนย่อยที่ 8

จากการศึกษาตามข้อคำถามต่างๆ สามารถสรุปตามลำดับการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน of ประชาชน

ข้อที่ 1 ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมหรือไม่ อย่างไรบ้าง (ดังตารางที่ 4.29)

ตารางที่ 4.29 ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ตัวแทนประชาชนในคำถามข้อที่ 1

ผู้ให้สัมภาษณ์	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 10	คนในชุมชนทำงานกันแบบปิดทองหลังพระ และเป็นตัวแทนภาคชุมชนร่วมกับเทศบาลดำเนินโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม “ชาวบ้านให้ความสนใจ มาช่วยกันทำงานดี ไม่เกียจงาน”
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 2	มีการพบปะและรวมตัวกันในชุมชนทำกิจกรรมต่างๆ เมื่อมีข่าวสารจากทางเทศบาล “ผู้นำชุมชนจะมาแจ้งแก่คนในชุมชนตัวเอง และเชื่อว่า การพัฒนาที่สำเร็จได้เกิดจากชาวบ้านร่วมใจกันช่วยเหลือสนับสนุนภาครัฐด้วย เมื่อมีปัญหาต่างๆ สามารถแจ้งเรื่องร้องเรียนในกลุ่มเฟซบุ๊กหรือแอปพลิเคชันไลน์ได้เลย ท่านนายกเทศมนตรีจะเข้ามาตอบด้วยตัวเองและรับเรื่องไปดำเนินการ ทำให้ปัญหาได้รับการแก้ไขเร็วขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 9	“ทางเทศบาลค่อนข้างให้ความสำคัญกับชุมชน จะใช้คนจากตัวแทนชาวบ้านที่ไม่มียานประจำ ถือเป็นตัวแทนชาวบ้านรับฟังข่าวสาร และทำงานร่วมกัน” โดยปกติจะมีการจัดประชุมสมาชิกในชุมชนเป็นประจำทุกเดือนเว้นเดือน “บอกผู้นำชุมชนให้ดำเนินการต่อเรื่องที่พบเจอ เช่น พื้นถนนชำรุด ฝาท่อเสีย ไฟฟ้าดับ ในกรณีปัญหาขยะจะแจ้งตรงต่อกองสาธารณสุขเลย เช่น ขยะตกค้าง”
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 8	เทศบาลแบ่งออกเป็น 12 ชุมชน “เทศบาลจะให้คนมาทำงานร่วมกันที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมตลอด และชาวบ้านก็ให้ความร่วมมือตลอด” แสดงให้เห็นถึงความใส่ใจสภาพแวดล้อม และการพัฒนาชุมชนที่อาศัยอยู่ให้หน้าอยู่

จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมนั้น ประชาชนส่วนมากได้รับโอกาสในการเข้าร่วมจากเทศบาลอย่างสม่ำเสมอในทุกๆ โครงการ นอกจากนี้เทศบาลยังมีการวางแผนการทำงานที่เป็นระบบโดยการแจกแจงงานจากหน่วยงานใหญ่ไปยังประชาชนอย่างเป็นขั้นตอน กล่าวคือ เมื่อมีโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ทางเทศบาลจะมีการนัดประชุมผู้นำชุมชนเพื่อหารือร่วมกันจนได้ข้อสรุป จากนั้นผู้นำชุมชนก็จะดำเนินการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจากการประชุมให้แก่ชาวบ้านในชุมชนอีกครั้ง เพื่อปรึกษาหารือและเสนอข้อคิดเห็นตอบกลับไปยังเทศบาล การทำงานเช่นนี้เป็นการทำงานที่เกิดจากความสามัคคีของคนในชุมชน เมื่อเทศบาลมีการบริหารจัดการการดำเนินการ การวางแผนงานที่ดี ประชาชนก็ให้ความสนใจและให้ความสำคัญตามที่เทศบาลได้วางแผนไว้

ข้อที่ 2 ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงาน และดำเนินการจากภาครัฐหรือไม่ อย่างไรบ้าง (ดังตารางที่ 4.30)

ตารางที่ 4.30 ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ตัวแทนประชาชนในคำถามข้อที่ 2

ผู้ให้สัมภาษณ์	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 10	“คนในชุมชนจะมาช่วยออกแรงกันทำงานเป็นส่วนใหญ่ เมื่อรู้ข่าวจากผู้นำชุมชนก็จะชวนกันมา” เช่น การกำจัดขยะอินทรีย์ เพื่อนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ เช่น เปลือกมะนาวนำมาทำเป็นน้ำยาล้างจาน เปลือกมังคุดนำมาทำเป็นสบู่ และร่วมโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 2	“ประชาชนมีส่วนร่วมออกสิ่งของที่บ้านตัวเองมี ไม่ก็ซื้อมาให้ ส่วนคนที่ไม่มีก็มาช่วยกันออกแรงทำงาน และบอกต่อคนที่ยังไม่รู้ข่าวให้มาช่วยกันอีกแรง” กล่าวคือ หากบ้านของคนในชุมชนมีสิ่งใดที่หาได้หรือเปิดร้านค้า เมื่อมีการทำกิจกรรมเพื่อชุมชนก็มักจะนำสิ่งของมาช่วยเหลือเพิ่มเติมจากที่เทศบาลจัดหามาแล้ว เช่น น้ำดื่ม อาหาร เป็นต้น รวมทั้งยังมีการบอกต่อข่าวสารให้แก่บุคคลอื่นที่ยังไม่ทราบเรื่องได้รับรู้
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 9	“ชาวบ้านในพื้นที่ (ที่ไม่ใช่คณะกรรมการ) โซนเขตเมืองไม่ค่อยมีส่วนร่วม เพราะส่วนใหญ่จะเป็นคนทำงาน มีกิจการของตัวเองต้องดูแล คนรอบนอกจะให้ความร่วมมือมากกว่า ส่วนผู้นำแต่ละชุมชนก็ทำงานด้วยกันมาหลายสิบปีแล้ว ค่อนข้างสนิทกัน รู้จักกันหมด มีเรื่องเดือดร้อนก็มักจะให้ความช่วยเหลือกันเสมอ”
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 8	“มีส่วนร่วมแน่นอน เช่น ในเรื่องของต้นไม้ ส่วนใหญ่เราจะได้กำลังจากคณะกรรมการชุมชน แต่ละชุมชนไม่ได้กว้างมาก คนส่วนใหญ่จะรู้จักกันหมดจึงให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบริจาคอุปกรณ์เครื่องมือ ลงแรงในการทำงานต่างๆ มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินการในเพจชุมชนย่อยที่ 8 หรือทางไลน์กลุ่ม ซึ่งชาวบ้านก็จะรับทราบข้อมูลข่าวสารได้ง่ายและรวดเร็ว”

จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการจากภาครัฐนั้น ประชาชนมีความร่วมมือในระดับดี ส่วนมากจะมาจากประชาชนที่อาศัยอยู่ตามชานเมืองมากกว่าในเขตเมือง เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองนั้นมีการทำงานประจำเป็นหลัก จึงมีเวลาไม่ตรงกับวันทำกิจกรรมที่ส่วนมากมักจะเข้าร่วมกันในวันทำงานที่ตรงกัน แต่ก็มี การให้ความร่วมมือในเรื่องอื่นๆ แทน เช่น เงินสนับสนุน อาหาร เครื่องดื่ม เป็นต้น ซึ่งประชาชนที่ให้ความร่วมมือ

จะสลับกันมาตามความสะดวก ส่วนใหญ่ทางเทศบาลพนัสนิคมจะให้ความสำคัญกับการจัดการขยะเป็นอันดับต้นๆ เนื่องจากเคยประสบปัญหาปริมาณขยะที่มีมากจนเกินที่จะกำจัดได้หมด ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางอากาศและน้ำ ทางเทศบาลและประชาชนจึงให้ความร่วมมือกันและปรับเข้าสู่สภาวะปกติดังเช่นปัจจุบัน และมีการดำเนินการจัดการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เล็งเห็นถึงความสำคัญของการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมให้ชุมชน สืบเนื่องมาจากที่ทางเทศบาลเองก็ได้มีการสื่อสารและรณรงค์ชี้แจงถึงปัญหาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชน

ข้อที่ 3 ท่านคิดว่าประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนาหรือไม่ อย่างไรบ้าง (ดังตารางที่ 4.31)

ตารางที่ 4.31 ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ตัวแทนประชาชนในคำถามข้อที่ 3

ผู้ให้สัมภาษณ์	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 10	“มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโดยเฉพาะภาคประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จากการเข้าไปดูหน้างานที่ทำ ตามดูงานจากโครงการต่างๆ ที่ใกล้บ้านของตน และถามจากผู้ใหญ่หรือคนในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องถึงความคืบหน้าต่างๆ”
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 2	“มีส่วนร่วมในการติดตามเป็นบางครั้ง เพราะถามจากผู้นำชุมชนบ้าง เพื่อให้รู้ว่าตอนนี้มีการทำงานที่เกี่ยวกับชุมชนอะไรบ้าง ทำตรงไหนบ้าง และยังทำให้ทราบผลกระทบระหว่างการดำเนินโครงการอีกด้วย เช่น ต้องปิดถนนทำให้เราเลี่ยงไปใช้เส้นทางอื่น”
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 9	“ปัจจุบันมีสื่อโซเชียลเข้ามา เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เทศบาลจะอัปเดตผ่านทางนั้นตลอด สรุปการทำงานของแต่ละปีเทศบาลจะทำหนังสือแจกทุกบ้าน เพื่อให้ประชาชนรับรู้โครงการต่างๆ”
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 8	“เมื่อก่อนเราจะติดต่อหน่วยราชการไม่ง่ายเท่าตอนนี้ แต่ปัจจุบันทางเทศบาลมีการประชุมร่วมกันกับผู้นำชุมชน 2 เดือนต่อ 1 ครั้ง เรามีปัญหาหรือต้องการเรื่องใด ก็จะไปเสนอในที่ประชุมนั้น ทางนายกเทศมนตรีก็จะมอบให้หน่วยงานที่รับผิดชอบไปดูแล เราก็ติดตามความคืบหน้าการทำงานจากกลุ่มไลน์หรือเพจ”

จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนานั้น ประชาชนมีส่วนร่วมในส่วนนี้เป็นอย่างมาก เห็นได้จากที่ในอดีตนั้นมีความเมินเฉยในการดูแลเอาใจใส่ชุมชนของตนเอง แต่ในปัจจุบันเมื่อมีโครงการต่างๆ ที่ทางเทศบาลจัดขึ้น ประชาชนนั้นก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการประเมินและติดตามโครงการ การทำงานจากผู้นำชุมชน หรือการช่วยกันเข้าไปสอดส่องดูแลระหว่างการทำงาน เมื่อเจอปัญหาหรือข้อผิดพลาดก็จะแจ้งแก่ผู้นำชุมชนให้ดำเนินการต่อไปยังเทศบาล และทางเทศบาลได้นำเรื่องร้องเรียนไปพิจารณาปรับปรุง แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการบริหารจัดการงานของทางเทศบาลที่สามารถปลูกฝังความเอาใจใส่ ความสำนึกรักบ้านเกิดและชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ได้เป็นอย่างดี

ข้อที่ 4 ประชาชนได้ประโยชน์จากการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในชุมชนหรือไม่ อย่างไรบ้าง (ดังตารางที่ 4.32)

ตารางที่ 4.32 ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ตัวแทนประชาชนในคำถามข้อที่ 4

ผู้ให้สัมภาษณ์	ผลการสัมภาษณ์
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 10	“มีโดยรวมคือทำให้ชุมชนสะอาด น่าอยู่มากขึ้น และจากการที่เทศบาลเมืองพนัสนิคมได้รับรางวัลต่างๆ โดยเฉพาะรางวัลเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ทำให้ประชาชนจากจังหวัดอื่นรู้จักเมืองพนัสนิคมมากขึ้น อยากเข้ามาเที่ยวชมเมืองพนัสนิคมมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้คนในชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นพนัสนิคม”
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 2	“ได้รับประโยชน์ เช่น ชุมชนน่าอยู่อาศัยมากขึ้น มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย พนัสนิคมมีชื่อเสียงในเรื่องของเป็นเมืองสะอาดอันดับต้นๆ ในประเทศไทย “ทำให้เรามีความภูมิใจในชุมชนของเรา ชยะที่เห็นข้างถนนส่วนใหญ่จะมาจากคนนอกพื้นที่มาทิ้งไว้”
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 9	“ในเรื่องของขยะ คนพนัสนิคมมีจิตสำนึกที่ดี เค้ายะคิดว่าเค้าได้ถ้วยรางวัลเรื่องของความสะอาด เมืองน่าอยู่ เค้ายะห่วงแหนสิ่งนี้มาก ขยะไม่ได้เกิดจากคนพนัสนิคมเกิดจากคนนอกพื้นที่พนัสนิคม ถึงเวลาไปทำงานก็ใส่ถุงขยะมาแล้วปล่อยลงข้างทาง เป็นปัญหาที่แก้ไม่หาย”
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 8	“เมื่อก่อนถ้าเราไม่เข้าไปดูแลก็จะมีคนปลูกต้นไม้เพิ่ม ลดมลภาวะได้ส่วนหนึ่ง ในเมืองพื้นที่ที่ว่างน้อยก็พยายามหาพื้นที่ที่เอกชนปล่อยทิ้งไว้ หรือพื้นที่สาธารณะเพื่อจะปลูกต้นไม้เพิ่ม เรื่องของขยะก็จะมีคนคัดแยกขยะจากต้นทาง ทำให้ปลูกฝังวินัยแก่ชาวบ้านในชุมชน บ้านเมืองสะอาดเป็นระเบียบ”

จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ประชาชนนั้นได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในชุมชนเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในด้านความภาคภูมิใจต่อถิ่นที่อยู่ ความสะอาดของพื้นที่ เนื่องจากมีการจัดการขยะที่ดีของทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ให้บริการของกรมอนามัย แต่ทั้งนี้ก็เกิดจากการประสานงานและความร่วมมือกับเทศบาลเมืองพนัสนิคมเช่นกัน ทำให้สภาพแวดล้อมในพื้นที่เทศบาลเมืองพนัสนิคมเหมาะแก่การอยู่อาศัย และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจทำให้สภาพเศรษฐกิจในพื้นที่ดีขึ้น ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น เมื่อมีผู้มาเยือนและกล่าวคำชมเชยก็ทำให้ประชาชนชาวพนัสนิคมเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นพนัสนิคมมากขึ้น

ข้อที่ 5 ท่านคิดว่าภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้ หรือไม่ อย่างไรบ้าง และควรมีการปรับปรุงอย่างไร (ดังตารางที่ 4.33)

ตารางที่ 4.33 ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ตัวแทนประชาชนในคำถามข้อที่ 5

ผู้ให้สัมภาษณ์	ผลการสัมภาษณ์
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 10	“เทศบาลเมืองพนัสนิคม เปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมาก มีการตั้งคณะกรรมการชุมชน มีหน้าที่ตรวจสอบและแจ้งปัญหาของชุมชนต่อเทศบาล เหมือนเป็นมือซ้ายและมือขวาของเทศบาล ร่วมกันทำงานต่างๆ งานบางอย่างไม่ต้องเสียเงินเลย เพราะเราทำกันเอง เงินก็อยู่ในชุมชนเราต่อ”
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 2	“การที่ให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทำให้รู้ปัญหาเร็ว และแก้ไขได้รวดเร็วไม่ต้องเสียเวลา ไม่เกิดผลเสียแล้วค่อยมาตามแก้ทีหลัง” พื้นฐานของคนพนัสนิคมจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มองว่าพนัสนิคมคือบ้าน คนในชุมชนคือครอบครัวเดียวกัน ทำให้คนส่วนใหญ่พร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนให้น่าอยู่ ให้สมกับที่ได้รับรางวัลต่างๆ ตลอดมา
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 9	“ทางเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมบ่อยๆ” ตั้งแต่ขั้นตอนการคิดโครงการต่างๆ ไปจนถึงการใช้ประโยชน์ โดยรวมถือว่าให้ความช่วยเหลือกันได้ดีทั้งฝั่งภาครัฐและชาวบ้าน ทำให้พนัสนิคมพัฒนามาจนถึงทุกวันนี้ “นายกเทศมนตรีท่านมีวิสัยทัศน์และความตั้งใจทำงานของท่านก็มีส่วนทำให้โครงการต่างๆ ประสบความสำเร็จ ท่านไม่เคยหยุดพัฒนาพนัสนิคมเลย”

ผู้ให้สัมภาษณ์	ผลการสัมภาษณ์
ประชาชนชุมชนย่อยที่ 8	“โดยรวมถือว่าดีมาก เพราะเชื่อว่าในแต่ละชุมชนจะพัฒนาไม่ได้ขนาดนี้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน การดำเนินงานในปัจจุบันถือว่ารวดเร็ว เนื่องจากเราสามารถติดต่อกันผ่านทางโซเชียลได้ และเจ้าหน้าที่รัฐมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ประชาชนเป็นอย่างดี เรื่องร้องเรียนต่างๆ ก็แก้ไขเร็ว”

จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ประชาชนนั้นได้รับโอกาสจากภาครัฐที่ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง เมื่อมีโครงการหรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ทางเทศบาลเมืองพนัสนิคมก็จะมีการติดต่อประสานงาน เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผนจนถึงการติดตามผลการดำเนินงาน ทำให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับสภาพสังคม สภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของตนเอง อีกทั้งยังร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ก็ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับขยะในพื้นที่ที่แม้ว่าจะมีมาตรการจัดการที่ดีขึ้นจากเดิม แต่ก็ยังพบว่ามีคนในพื้นที่ และโดยเฉพาะคนนอกพื้นที่ได้นำขยะมาทิ้งอย่างไม่เป็นระเบียบ ซึ่งยังคงมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาอยู่อย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนของประชาชน พบว่าทางเทศบาลเมืองพนัสนิคมนั้นได้เปิดโอกาสในทุกๆ ครั้งที่มีการจัดทำโครงการ หรือการวางแผนการทำงานด้านสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับประชาชน สนับสนุนให้ภาคประชาชนเข้ามามีบทบาทร่วมด้วยโดยเริ่มตั้งแต่ ด้านการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยการบริหารจัดการงานจากเทศบาลเมืองพนัสนิคมที่มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยการแจกแจงงานจากหน่วยงานใหญ่ไปยังประชาชนอย่างเป็นขั้นตอน ในด้านการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์และแรงงานหรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการจากภาครัฐส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการจากภาครัฐไปยังกลุ่มคนในชุมชนที่ยังไม่ทราบข่าวสาร ด้านการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านนี้เป็นอย่างมาก เห็นได้จากที่ในอดีตประชาชนนั้นมีความเมินเฉยในการดูแลเอาใจใส่ชุมชนของตนเอง แต่ในปัจจุบันเมื่อมีโครงการต่างๆ ที่ทางเทศบาลจัดขึ้น ประชาชนนั้นก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีการติดตามการทำงานที่ตนเองได้กระทำไว้ ด้านประโยชน์จากการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในชุมชน ประชาชนนั้นได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการขยะ ด้านการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แม้ว่าทางเทศบาลเมืองพนัสนิคมจะยังคงมีการประสานกับองค์กรอื่นๆ เพื่อมาพัฒนาชุมชน นั่นก็แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของเทศบาลเมืองพนัสนิคมที่ยึดหลักการดำเนินงานเพื่อชุมชนเป็นหลัก กล่าวได้ว่าประชาชนนั้นได้รับโอกาสจากภาครัฐในการทำงานตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง มีการร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ถือได้ว่าประชาชนเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาบริหารจัดการให้สภาพแวดล้อมในชุมชนน่าอยู่อาศัยดังเช่นในปัจจุบัน

ผลการสัมภาษณ์สำหรับตัวแทนในส่วนของผู้บริหารที่รัฐ

ผลการสัมภาษณ์สำหรับตัวแทนในส่วนของผู้บริหารที่รัฐ ในหัวข้อเรื่อง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 4 ท่าน ได้แก่

1. ปลัดอำเภอพนัสนิคม
2. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
3. ปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเมืองพนัสนิคม (ณ ขณะนั้น)
4. นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปฏิบัติการ (ท้องถิ่นอำเภอพนัสนิคม)

จากการศึกษาตามข้อคำถามต่างๆ สามารถสรุปตามลำดับการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1. การดำเนินการ (ดังตารางที่ 4.34)

ตารางที่ 4.34 ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ตัวแทนเจ้าหน้าที่ในคำถามข้อที่ 1 ด้านการดำเนินการ

ผู้ให้สัมภาษณ์	ผลการสัมภาษณ์
ปลัดอำเภอพนัสนิคม	“ในเรื่องของการมีส่วนร่วมเราเป็นหน่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานของเทศบาลเป็นไปอย่างเรียบร้อย ทางเทศบาลเมืองพนัสนิคมไม่ได้รับงบประมาณ เรายังขอความร่วมมือจากประชาชน เศรษฐกิจอยู่ในพื้นที่ ของบประมาณหรือดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อให้ดูดีในภาพรวม” นอกจากนี้ประชาชนสามารถร้องเรียนปัญหาผ่านทางเฟซบุ๊กกลุ่ม ซึ่งท่านนายกเทศมนตรีจะเป็นคนตอบด้วยตัวเองตลอด และนำเรื่องไปดำเนินการทันที
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	ในส่วนของกองสาธารณสุข “เราจะส่งเสริมให้ชาวบ้านคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางให้มากที่สุด หากบ้านหลังไหนไม่แยกขยะ รถเก็บขยะจะไม่เก็บขยะบ้านนั้น ต่อมาเราก็ทำโครงการพื้นที่ปลอดถัง เป็นโครงการเชื่อมโยงลด

ผู้ให้สัมภาษณ์	ผลการสัมภาษณ์
	และคัดแยกขยะของชาวบ้านกับการปรับระบบการจัดการของท้องถิ่น สร้างกติการ่วมกันระหว่างชาวบ้านกับท้องถิ่น ส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการลดขยะด้วยกัน”
ปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเมืองพนัสนิคม	การจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม “ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกเรื่อง” ในส่วนของชุมชนที่มีปัญหาหรือความต้องการใดก็จะให้ไปทำแผนชุมชน เสร็จแล้วก็ไปเป็นแผนพัฒนา ในทุกขั้นตอนจะมีภาคประชาชนและเอกชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการ ตั้งแต่เริ่มจัดทำแผน แผนดำเนินการ และการติดตามประเมินผล
ท้องถิ่นอำเภอพนัสนิคม	ขั้นตอนในการดำเนินการจะเป็นของเทศบาลเมืองพนัสนิคมมากกว่า “ส่วนใหญ่จะลงพื้นที่กับทางเทศบาลเพื่อไปดำเนินการโครงการต่างๆ ซึ่งในบางครั้งก็จะมีผู้นำชุมชนร่วมลงพื้นที่ด้วย”

จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพจำเป็นต้องมีการวางแผนงานโครงการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรที่เป็นขั้นตอนและเป็นแบบแผน ดังเช่นเทศบาลเมืองพนัสนิคมที่ยึดหลักการดำเนินงานที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานอย่างทั่วถึง ทั้งการแสดงความคิดเห็น การเสนอแนวทางการแก้ไข ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามาชี้แนะแนวทางและแจ้งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยที่ภาครัฐมีการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างทันท่วงที ซึ่งได้ทำการดำเนินงานตามขั้นตอน ทั้งในแง่มุมมองความรู้ การปลูกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิด และเน้นในเรื่องการดูแลสุขภาพแวดล้อมในชุมชนเกี่ยวกับทรัพยากรทางธรรมชาติเป็นหลัก โดยการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและลดปริมาณขยะ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ภาคประชาชนในการเป็นผู้คัดแยกขยะต้นทางก่อนที่ทางเจ้าหน้าที่จะมาดำเนินการต่อไป เพื่อฝึกวินัยให้ชาวบ้าน เป็นต้น ถึงแม้ว่าทางจังหวัดจะได้รับงบประมาณต่อปีมาจำนวนมาก แต่ทางเมืองพนัสนิคมเองนั้นไม่ได้รับเงินก้อนนั้นในการสนับสนุนมากนัก ในบางครั้งจึงมีการขอความร่วมมือในการดำเนินงานต่างๆ จากภาคประชาชน ซึ่งได้รับผลตอบแทนที่ดีเกินคาดเนื่องจากพื้นฐานของประชาชนในชุมชนนั้นมีความรักใคร่สามัคคี พร้อมทั้งจะทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก โดยชาวพนัสนิคมนั้นไม่ได้มองว่าพนัสนิคมคือที่อยู่อาศัย แต่พวกเขาคำมองว่าเป็นบ้านที่ทุกคนต้องช่วยกันดูแลและรักษาไว้

2. การส่งเสริม (ดังตารางที่ 4.35)

ตารางที่ 4.35 ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ตัวแทนเจ้าหน้าที่ในคำถามข้อที่ 2 ด้านการส่งเสริม

ผู้ให้สัมภาษณ์	ผลการสัมภาษณ์
ปลัดอำเภอพนัสนิคม	สร้างความภาคภูมิใจในพื้นที่พนัสนิคมเองว่า “เราเป็นเมืองสะอาด เมืองน่าอยู่เป็นอันดับหนึ่งของประเทศ ปลุกฝังความภาคภูมิใจให้ประชาชน การมีส่วนร่วมจะระเบิดจากข้างใน ประชาชนจะมีความภาคภูมิใจในพื้นที่ของเค้า เค้าจะดูแลบริหารจัดการพื้นที่ของเค้าไม่ให้มีปัญหาในเรื่องขยะ มีกลิ่นเหม็น เน้นการประชาสัมพันธ์เป็นหลัก”
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	“มีการประชาสัมพันธ์ชาวบ้านให้ทุกคนเข้าใจว่าทำไมเราถึงไม่เอาถังขยะให้ชาวบ้านทิ้งขยะให้ถูกที่ ถ้าเราไม่มีถัง แต่คุณมีการคัดแยกขยะ ขยะก็จะน้อยลง” นอกจากนี้มีการณรงค์ให้ร้านค้าลด ละ เลิก การใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหาร จนชาวบ้านเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการเป็นเมืองสะอาด นอกจากนี้ท่านนายกเทศมนตรียังมีการปลุกฝังความเชื่อมั่นให้ชาวบ้านด้วยการแห่ถ้วยรางวัลรอบตลาดกลางเมืองพร้อมกับจัดงานเลี้ยงฉลองเพื่อสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจ และให้ชาวบ้านรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นหนึ่งเดียวกันกับรางวัลที่ได้รับในทุกๆ ครั้ง
ปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเมืองพนัสนิคม	“ก่อนที่เราจะทำโครงการ เราจะมีการทำประชาคมกับประชาชนในเรื่องของน้ำเสียที่ออกจากบ้านเรือนต้องทำอะไร ได้รับความร่วมมือจากประชาชน” ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนของตนเองเป็นอย่างดี
ท้องถิ่นอำเภอพนัสนิคม	ทางภาครัฐจะมียงบประมาณในการจัดสรรในบางครั้งที่ปรับภูมิทัศน์หรือดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม “โดยจะบอกผ่านผู้นำชุมชนให้ไปบอกชาวบ้านต่อให้รู้โดยทั่วกัน” บางครั้งถ้าไม่มีงบประมาณ ก็จะมีแนวทางในการจัดการส่งต่อให้เทศบาลเมืองเป็นผู้ดำเนินการ

จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ประชาชนนั้นเข้ามามีส่วนร่วมในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นผู้ส่งเสริมในด้านต่างๆ ของการพัฒนาท้องถิ่น และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน ทำให้ประชาชนนั้นเกิดความภาคภูมิใจในถิ่นที่อยู่ของตนเอง เมื่อมีบุคคลภายนอกให้ความ

สนใจและอยากเอาเป็นแบบอย่าง ประชาชนก็จะยิ่งเกิดแรงกระตุ้นที่อยากจะร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

3. การประสาน (ดังตารางที่ 4.36)

ตารางที่ 4.36 ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ตัวแทนเจ้าหน้าที่ในคำถามข้อที่ 3 ด้านการประสาน

ผู้ให้สัมภาษณ์	ผลการสัมภาษณ์
ปลัดอำเภอพนัสนิคม	การจัดการสภาพแวดล้อมของพนัสนิคมทำงานร่วมกัน “เวลามีอะไรที่เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องแก้ไขปัญหา เช่น จราจร ช่วงที่ต้องซ่อมถนนทำให้รถติด จะมีการนัดประชุม นัดทานข้าวกันนอกรอบ ไม่ให้เป็นทางการ พูดคุย ถกเถียงให้ความร่วมมือกัน ถ้ามีกิจกรรมก็จะเชิญผู้นำชุมชนมาพูดคุย แล้วให้เค้าไปประชาสัมพันธ์ต่อในชุมชนของตัวเอง”
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	“เวลาดำเนินงานเราจะประสานกับผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชนให้ในช่วงแรกๆ แต่หลังๆ เค้าจะประสานงานกันเองได้แล้ว” นอกจากนี้ต้องประสานงานกับองค์กร หรือหน่วยงานรัฐที่ทางเจ้าหน้าที่จะดำเนินการให้
ปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเมืองพนัสนิคม	“หากมีหน่วยงานหรือองค์กรใดเข้ามาจัดประชุมในพื้นที่ ก็จะเชิญประชาชนจากแต่ละชุมชนมาเข้าร่วมด้วยตลอด”
ท้องถิ่นอำเภอพนัสนิคม	“ส่วนใหญ่จะประสานงานกับท้องถิ่น เป็นหน่วยงานทางผ่านจากจังหวัดลงมาหน่วยงานนี้ และส่งต่อไปยังเทศบาลให้ดำเนินการ”

จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การประสานงานของภาครัฐนั้นเน้นไปในการกระจายผ่านการประชาสัมพันธ์ การนัดประชุมตามวาระต่างๆ เพื่อสื่อสารประสานงานกันและกัน เมื่อได้ข้อสรุปแล้วจึงกระจายอำนาจไปยังผู้นำชุมชนให้ไปดำเนินการประสานงานต่อไปยังประชาชนในพื้นที่ต่อไป

4. การสนับสนุน (ดังตารางที่ 4.37)

ตารางที่ 4.37 ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ตัวแทนเจ้าหน้าที่ในคำถามข้อที่ 4 ด้านการสนับสนุน

ผู้ให้สัมภาษณ์	ผลการสัมภาษณ์
ปลัดอำเภอพนัสนิคม	“สนับสนุนด้านงบประมาณเป็นหลักให้แก่เทศบาลเมืองพนัสนิคมไปดำเนินโครงการ ให้แต่ละชุมชนคิดพัฒนาบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนตัวเอง เช่น ขุดลอกคูคลอง ปรับปรุงสวนสาธารณะ จัดหาเครื่องออกกำลังกายที่ไม่ใช้ไฟฟ้า”
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	ในเรื่องของการจัดการขยะจะไม่ได้รับงบประมาณ ยกเว้นแต่ “เรามีการประกวดอย่างเมื่อนานอยู่ ท่านนายกเทศมนตรีเคยได้รางวัลลูกโลกสีเขียว ก็จะมีเงินรางวัลติดมา ก็สามารถนำมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ได้ แต่ไม่ได้มีทุกปี แต่สิ่งที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง”
ปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเมืองพนัสนิคม	ไม่ได้งบจากทางจังหวัดมากนัก แต่ “เราได้มาจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทางเทศบาลก็ต้องของบมาจัดการในเรื่องต่างๆ” เช่น ขยะ น้ำเสีย
ท้องถิ่นอำเภอพนัสนิคม	“จริงๆ แล้วท้องถิ่นอำเภอเองไม่มีงบให้ใครหรอก เราเป็นหน่วยงานที่เน้นประสานงานมากกว่า โครงการใหญ่ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางเทศบาลจะขอตรงจากกรม”

จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ในการสนับสนุนงบประมาณต่างๆ จากภาครัฐของเมืองพนัสนิคมนั้นไม่ได้มีงบประมาณมากนัก ซึ่งเงินที่นำมาใช้ในการทำโครงการบางส่วนมาจากเงินรางวัลการประกวดต่างๆ นอกจากนั้นยังมีการของบโดยตรงจากกรมต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นและอาศัยความร่วมมือกันของคนในพื้นที่เป็นหลัก

จากการศึกษาการสัมภาษณ์สำหรับตัวแทนในส่วนของเจ้าหน้าที่ ในหัวข้อเรื่อง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในพื้นที่โดยยึดหลักการดำเนินงานที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานอย่างทั่วถึง ทั้งการแสดงความคิดเห็น การเสนอแนวทางการแก้ไข ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามาชี้แนะแนวทาง และแจ้งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยภาครัฐมีการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างทันท่วงที มีการส่งเสริมด้านต่างๆ ของการพัฒนาท้องถิ่นและการ

จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน ทำให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจในถิ่นที่อยู่ของตนเอง ภาครัฐนั้นจะเน้นในทางการกระจายผ่านการประชาสัมพันธ์ การนัดประชุมตามวาระต่างๆ เพื่อสื่อสารประสานงานของกันและกัน ส่วนด้านการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณนั้น ทางเมืองพนัสนิคมเองได้รับเงินสนับสนุนไม่มากนักหากเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดชลบุรี หากมีการดำเนินการเกี่ยวกับโครงการต่างๆ ก็จะมีหน่วยงานของทางท้องถิ่นเป็นผู้ประสานงานหลักในการยื่นขอของบประมาณจากทางกรมและกระทรวง หรือหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องให้แทน

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของเทศบาล

ปัญหาในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี (เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี, 2564) มีดังนี้

1. งบประมาณในการดำเนินงานมีไม่มากนัก ในบางครั้งทางเทศบาลจำเป็นต้องระดมทุนจากหน่วยงานอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุน และผู้ที่มีฐานะดีในพื้นที่ เพื่อใช้ในการดำเนินงานต่างๆ เพิ่มเติม เช่น ปรับปรุงภูมิทัศน์หน้าอำเภอพนัสนิคม กลุ่ม Big Trees บริจาคเงินปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ปลูกต้นไม้ในพื้นที่สาธารณะ หรือแม้กระทั่งทางภาครัฐเองก็ยังดึงงบประมาณต่างประเทศ เปลี่ยนมาเป็นงบประมาณสร้างสวนสาธารณะ เช่น สวนโรงไม้ขีด เป็นโครงการจัดทำสวนสาธารณะถวายสมเด็จพระรัตนราชสุตาสยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ 60 พรรษา

2. เมื่อประชาชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่พื้นที่ส่วนกลางที่ใช้ร่วมกันมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บริการเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตามทางเทศบาลก็มีแนวทางการแก้ไขอื่นๆ เช่น จัดให้มีการใช้พื้นที่สนามกีฬาของอำเภอในการทำกิจกรรมแทนพื้นที่สาธารณะ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มุ่งเน้นให้เป็นเทศบาลน่าอยู่ มีคุณภาพแห่งการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์ มีสภาพแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลภาวะ รวมถึงได้มีการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการด้านสภาพแวดล้อม เพื่อปลูกจิตสำนึก เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของตน โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่การศึกษาประเด็นปัญหาต่างๆ ที่มีในชุมชน การหาสาเหตุของปัญหา การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา และแนวทางในการป้องกันที่จะเกิดปัญหาซ้ำ การตัดสินใจตลอดจนการได้รับประโยชน์จากการพัฒนาต่างๆ ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยพื้นฐาน

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคมนั้นมีความสำนึกรักบ้านเกิดและพร้อมทำเพื่อส่วนรวมเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว การที่ทางหน่วยงานและเทศบาลเมืองพนัสนิคมได้เข้ามาเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ยิ่งได้รับผลตอบรับที่ดีและการดำเนินงานที่ราบรื่นตามมา ส่งผลให้ประสบความสำเร็จนำไปสู่ความยั่งยืนในอนาคต

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน” มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ซึ่งประกอบไปด้วยการใช้อย่างยั่งยืน การขจัดของเสีย/มลพิษ และการควบคุมกิจกรรมการจัดการ (2) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี (3) เพื่อศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถสรุปการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ผลจากการศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เนื่องจากสภาพแวดล้อมเป็นของส่วนรวมของสมาชิกชุมชนทุกคน การจัดการสภาพแวดล้อมเป็นการผสมผสานแนวทางในการดำเนินการหลากหลายสาขาร่วมกัน รวมทั้งมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆระดับ และใช้มาตรการทางสังคมใหม่ๆ ควบคู่ไปด้วย เช่น ให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการจัดการดูแลชุมชน โดยรายงานต่อทางเทศบาลเมืองพนัสนิคมเป็นระยะ และเทศบาลไม่ได้เข้ามาก้าวร้าวมากนัก ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชชาพัฒน์ เพิ่มทองอินทร์ (2550) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนตลาดน้ำลำพญา จังหวัดนครปฐม ในการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่พบว่า พ่อค้าแม่ค้าในตลาดน้ำลำพญาที่ตระหนักถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเพิ่มมากขึ้น จากการบริหารจัดการของภาครัฐ ส่งผลให้มีการพัฒนาการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมแบบยั่งยืน พ่อค้าแม่ค้าร่วมใจกันไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำ อีกทั้งภาครัฐยังเปิดโอกาสให้พ่อค้าแม่ค้าได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์แจ้งข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยวได้รับทราบและปฏิบัติตาม

ซึ่งจะเห็นว่ามีความคล้ายคลึงกับผลการศึกษาของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ภาคีรัฐมุ่งสร้างพลังให้ชุมชนจัดการดูแลชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ เล็งเห็นถึงศักยภาพของชุมชน คอยสนับสนุนและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของทางภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน การวางแผนในการดำเนินงาน การที่ภาครัฐได้เอื้ออำนวยความสะดวกต่างๆ ในการทำกิจกรรมเพื่อชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายในชุมชน ซึ่งชุมชนอื่นๆ ก็มีการดำเนินงานและรูปแบบการบริหารงานในทำนองเดียวกันกับทางเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามสภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มลพิษทุกชนิดที่เกิดจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียง และความเหมาะสมและข้อจำกัดของชุมชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เนื่องจากเมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ไม่ว่าจะในด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ มลพิษจากพื้นที่โดยรอบ รวมทั้งข้อจำกัดในพื้นที่ต่างๆ ของตนเองดีแล้ว การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในชุมชนก็จะง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสาร การประสานงาน การทำความเข้าใจในรายละเอียดต่างๆ ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดมศักดิ์ สีนธิพงษ์ (2558) เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ที่ว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชนก็จะมีการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ต่างจากประชาชนที่ไม่ค่อยมีความรู้หรือมีความรู้ที่ผิดๆ ก็จะทำให้ความร่วมมือไม่บ่อยมากนัก ในบางคนอาจจะไม่ให้ความร่วมมือเลย เนื่องจากยังไม่มี ความเข้าใจในขั้นตอนและยังมีความเข้าใจผิดๆ ในการดูแลสภาพแวดล้อมภายในชุมชนของตนเอง ทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานยากขึ้น เช่นเดียวกับประชาชนเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เมื่อได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องก็ทำให้ประชาชนนั้นเข้าใจเห็นถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อม และพร้อมที่จะร่วมมือกันพัฒนาชุมชนของตนเองให้น่าอยู่มากขึ้น

แสดงให้เห็นว่าความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชุมชนนั้น มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนที่แตกต่างกัน ผลของความรู้ที่ส่งผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในพื้นที่ หากพื้นที่ใดประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ดีก็จะมีควมตระหนักถึงคุณและโทษที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งยังช่วยกันอนุรักษ์ให้คงอยู่

สื่อบไป ซึ่งในส่วนนี้ทางเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีการดำเนินการเข้าไปแก้ไข และให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชน เพื่อให้เจ้าหน้าที่และประชาชนนั้นสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เนื่องมาจากการมีส่วนร่วมนั้นคือการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การตัดสินใจ การกระทำการรับผลประโยชน์ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ของเทศบาลที่มีต่อประชาชน อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย หากขาดความร่วมมือจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ไม่สามารถพัฒนาเมืองพนัสนิคมให้เป็นเมืองที่น่าอยู่อาศัยเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพัทธ์ ไบปอด (2558) ที่ว่าประชาชนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหาร ทั้งในด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมินผลและด้านการปฏิบัติงาน และยังส่งผลต่อการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

ซึ่งจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อื่นๆ เช่นกัน ไม่เพียงแต่เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีเพียงแห่งเดียว แต่อาจจะแตกต่างกันในส่วนรูปแบบการทำงาน การเข้าถึงประชาชนที่แต่ละท้องถิ่นก็ต้องใช้วัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเองที่แตกต่างกันออกไป

ผลการสัมภาษณ์สำหรับตัวแทนในส่วน of ประชาชน

ผลจากการศึกษาการสัมภาษณ์สำหรับตัวแทนในส่วน of ประชาชน ทำให้ทราบว่าประชาชนนั้นมีความเห็นว่าทางเทศบาลเมืองพนัสนิคมนั้นได้เปิดโอกาสในทุกๆ ครั้งที่มีการจัดทำโครงการ หรือการวางแผนการทำงานด้านสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ถือได้ว่าประชาชนนั้นเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาการบริหารจัดการให้สภาพแวดล้อมในชุมชนน่าอยู่อาศัยดังเช่นปัจจุบัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงพะจัน พิมมะวง (2552) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเรื่องมลภาวะของชุมชน พบว่า ฝ่ายผู้บริหาร พนักงาน และประชาชนในชุมชนได้ร่วมกันทำความเข้าใจเรื่องมลภาวะของชุมชน คนในชุมชนมีการตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาเมื่อพบสิ่งผิดปกติในท้องที่มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และยึดให้ชุมชนรวมทั้งประชาชนเป็นหัวใจในการทำงานหลัก

กล่าวคือการบริหารจัดการงานใดๆ ประชาชนต้องได้รับผลประโยชน์มากที่สุด และทุกคนต้องมีส่วนร่วมในงานนั้นๆ ซึ่งในกรณีของการจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีนั้น มีการจัดการที่ดี มีการกระจายความรับผิดชอบไปยังส่วนต่างๆ และตรงต่อความสามารถของแต่ละหน่วยงาน อีกทั้งประชาชนในพื้นที่ยังให้ความสนใจและสนับสนุนการทำงานของภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ

ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนทุกพื้นที่ไม่เพียงแต่เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีเท่านั้น มีความยินดีและเต็มใจที่จะทำเพื่อชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ แต่ประชาชนในทุกพื้นที่ต่างก็อยากที่จะทำให้ชุมชนของตนเองมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยเช่นกัน โดยที่มีความพึงพอใจอย่างมากที่ภาครัฐให้ความสำคัญและได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ของชุมชน การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบสิ่งที่เกิดขึ้น นอกจากการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเป็นแนวคิดทางยุทธศาสตร์ของหลักการพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนให้น่าอยู่อาศัยแล้ว ยังจะนำประชาชนให้เกิดความศรัทธาในตัวเอง เชื่อมั่นในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาต่างๆ ที่ทางภาครัฐจัดทำขึ้น และจะมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชนตนเองให้น่าอยู่ต่อไปในระยะยาว

ผลการสัมภาษณ์สำหรับตัวแทนในส่วนของผู้บริหารที่รัฐ

ผลจากการศึกษาการสัมภาษณ์สำหรับตัวแทนในส่วนของผู้บริหารที่รัฐของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ทำให้ทราบว่าเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในพื้นที่โดยยึดหลักการดำเนินงานที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานอย่างทั่วถึง เล็งเห็นถึงศักยภาพของชุมชนโดยมุ่งส่งเสริมให้ชุมชนดูแลตนเองโดยภาครัฐไม่เข้ามาก้าวร้าวส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามาชี้แนะแนวทาง และแจ้งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยที่ภาครัฐมีการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างทันท่วงที จึงทำให้เมืองพนัสนิคมเป็นเมืองน่าอยู่ และการบริหารจัดการประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภารัตน์ จารุสมบัติ (2553) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อมพบว่า การกระจายอำนาจให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการถึงประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน เป็นสิ่งที่ส่งผลที่ดีที่สุดที่จะเข้าถึงประชาชนและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในกรณีเดียวกันกับทางเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ยึดการบริหารจัดการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนของตนเอง เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมในชุมชนและหวงแหนถิ่นที่อยู่ของตนเอง

ซึ่งจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมทางสังคม เพราะเป็นกระบวนการที่ทำให้

ประชาชนในชุมชนร่วมมือร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ อีกทั้งการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมนั้นจะส่งผลให้เกิดการจัดการที่ดียิ่งขึ้น ประชาชนจะมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของภาครัฐ และยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ทางภาครัฐดำเนินการ อีกทั้งยังช่วยในการวางแผน การดำเนินการ รับผิดชอบไปพร้อมๆ กัน นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปด้วย

5.2 ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลา อีกทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่สะดวกในการให้ข้อมูล จึงทำให้ไม่สามารถเลือกผู้ตอบแบบสอบถามที่เฉพาะเจาะจง ดังนั้นในการปฏิบัติควรมีการศึกษาถึงการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อม ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มเติมต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ด้านการใช้อย่างยั่งยืน ควรมีการสนับสนุนงบประมาณประจำปีเพื่อใช้ในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น เช่น การทำเรื่องของงบประมาณไปยังทางจังหวัด และเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามาเสนอแนะแนวทางการทำงานและจัดสรรงบประมาณไปยังพื้นที่เพิ่มเติมจากเดิมที่ได้มาไม่มากนัก เพื่อมาพัฒนาสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้น

2) ด้านการจัดของเสีย/มลพิษ ควรมีการวางแผนรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการด้านสภาพแวดล้อมเนื่องด้วยมลพิษที่เกิดขึ้นภายในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเมืองพนัสนิคมเป็นเมืองที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยจึงมีประชาชนต่างถิ่นย้ายเข้ามาอาศัยเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นหากต้องการให้สภาพแวดล้อมในชุมชนยังคงดีดังเดิมจึงต้องรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการด้านสภาพแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอให้บุคคลที่เข้ามาอาศัยใหม่ได้ปฏิบัติตาม

3) ด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ จากที่มีการควบคุมกิจกรรมการจัดการที่ดีอยู่แล้ว จึงควรมีการปรับปรุงจุดบกพร่องและส่งเสริมกิจกรรมที่ทำไว้อย่างต่อเนื่อง เช่น เรื่องการปลูกต้นไม้และช่วยกันดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ดำเนินการต่อเนื่อง และให้ประชาชนที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ใหม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและปฏิบัติตาม เป็นต้น

4) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน ปัจจุบันอยู่ในระดับดีอยู่แล้ว และเพื่อให้ประชาชนได้ปฏิบัติต่อไป ทางภาครัฐจึงควรมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ

สภาพแวดล้อมในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การอบรมให้ความรู้ หรือการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อยู่เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนนั้นมีความตระหนักรู้อยู่เสมอ

5) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรมีการให้ประชาชนนั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นของกิจกรรมต่างๆว่าจะเกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากน้อยแค่ไหน เช่น โครงการปลูกต้นไม้ เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ว่าประชาชนจะได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการจัดทำโครงการ ส่งผลในระยะสั้นหรือระยะยาว และต้องเสียผลประโยชน์อะไรบ้างหากจัดตั้งโครงการนี้ขึ้นมา เป็นต้น เพราะในการดำเนินโครงการใดๆ สุดท้ายประชาชนก็คือผู้ที่ได้รับผลจากการดำเนินงานนั้นๆ

6) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา ควรมีการแจ้งข่าวสารหรือการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้เพิ่มมากขึ้น เช่น การประกาศผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของหน่วยงาน การติดป้ายประกาศที่หอประชุมหมู่บ้าน หรือการทำหนังสือแจ้งรายละเอียดในการดำเนินการต่างๆ ถึงแม้ว่าจากเดิมจะมีการดำเนินการที่ได้อยู่แล้วนั้น แต่ก็ยังมีประชาชนบางส่วนที่ได้รับข้อมูลยังไม่ทั่วถึง ทั้งหมดนี้เพื่อให้ประชาชนนั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น

7) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนา ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณต่างๆ ที่จะนำมาพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อความโปร่งใสเพิ่มมากขึ้นจากเดิม เช่น การจัดประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดของงบประมาณให้ผู้นำชุมชนรับทราบและกระจายข่าวให้ประชาชนในชุมชนของตนเองรับทราบอีกครั้ง เป็นต้น

8) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพและการพัฒนาที่ทำให้ประชาชนนั้นได้รับผลประโยชน์ที่เพิ่มมากขึ้นจากเดิม เช่น ในเรื่องของการให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม แม้ว่าส่วนใหญ่ประชาชนจะมีความรู้อยู่ในระดับดี แต่ในบางเรื่อง เช่น สภาพเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย หรือเรื่องมลพิษจากชุมชนใกล้เคียงที่อาจจะส่งผลมายังพื้นที่ของตนเอง บางส่วนยังมีความคิดเห็นว่าจุดนี้ไม่เกี่ยวข้องกัน ทั้งที่ในความเป็นจริงนั้นทุกอย่างสามารถเชื่อมโยงกันได้ ถ้าเศรษฐกิจดี ผู้คนก็จะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการท้องถิ่นได้เพิ่มมากขึ้น ส่วนมลพิษจากพื้นที่ใกล้เคียงก็อาจจะส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำ หรือมลภาวะทางอากาศได้

9) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน พบว่า ประชาชนนั้นยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน สภาพแวดล้อมทางสังคม ที่ยังพบว่าส่วนใหญ่ยังคิดว่าการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ คือ การไม่นำสิ่งนั้นมาใช้ แต่ความเป็นจริงแล้วเราสามารถใช้อะไรจากทรัพยากรธรรมชาตินั้นๆ ได้ เช่น ต้นไม้คือให้ร่มเงา แม่น้ำลำ

คลองคือใช้ในการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน ทุกอย่างล้วนเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ไม่เว้นแม้แต่สภาพเศรษฐกิจในพื้นที่ที่มีความเกี่ยวข้องเช่นกัน ถ้าเศรษฐกิจดีก็จะส่งผลต่องบประมาณในการบริหารจัดการที่ดีขึ้น มีเงินมาพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น ดังนั้นทางเทศบาลเมืองพนัสนิคม จึงควรมีการเข้าไปให้ความรู้ในรูปแบบการจัดอบรม หรือประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ทราบถึงข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้องต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นจะประสบความสำเร็จได้ดังเช่นในปัจจุบันนี้ ทางเทศบาลเมืองพนัสนิคมนั้นต้องฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความแออัดของคนในพื้นที่ เพราะเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม มีโรงงานอยู่หลายแห่ง ปัญหาเรื่องขยะที่มีมากจนไม่สามารถกำจัดได้หมดในหนึ่งวัน จนเกิดเป็นการสะสมและส่งกลิ่นเหม็นในบริเวณโดยรอบ เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ได้รับการแก้ไขที่ละประเด็น โดยเริ่มจากการวางแผนการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือของภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน มีการถกเถียงถึงความเป็นไปได้ของแนวทางการแก้ไข การระดมทุน การร่วมแรงร่วมใจกันของประชาชนในพื้นที่ ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาครั้งนี้ โดยทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าไปทำความเข้าใจ พูดคุย และถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ให้แก่ประชาชน มีการดำเนินการเป็นแบบอย่างให้ประชาชนเห็นด้วยตนเอง เช่น เรื่องขยะที่มีการเก็บถังขยะออกหมด และให้ประชาชนคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ถ้าไม่คัดแยกขยะก็จะมีถังขยะของบ้านหลังนั้น เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นในการแก้ไขปัญหาที่ดี เพราะเริ่มต้นจากตัวบุคคลก่อน และการเริ่มแก้ไขปัญหาดังๆ ที่ตัวบุคคลนั้นจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในระยะยาวได้ หากบุคคลมีแนวคิดที่ดี กระทำความดีด้วยตนเองเป็นอุปนิสัยก็จะมีอะไรมาทำให้เปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย ในทางกลับกันหากทางเทศบาลเมืองพนัสนิคมแก้ไขปัญหาดังๆ ที่เกิดขึ้นด้วยงบประมาณ การจ้างเจ้าหน้าที่เข้ามาทำงานเพิ่มมากขึ้น หรือแม้แต่การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาแก้ไขปัญหา สิ่งเหล่านี้จะคงอยู่ไม่ถาวร และหมดไปตามกาลเวลา

กล่าวคือ เทศบาลเมืองพนัสนิคมนั้นมุ่งเน้นสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการด้านสภาพแวดล้อม เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ดีให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการและการแก้ไขปัญหาที่ได้ผลยั่งยืน เพราะมีความเชื่อและเห็นเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าประชาชนในเขตพื้นที่ของตนนั้นมีความสำคัญและมีบทบาทมากแค่ไหนในการที่จะทำให้พื้นที่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เป็นเมืองที่น่าอยู่ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หากหน่วยงานในพื้นที่ใดที่กำลังประสบปัญหาดังที่เทศบาลเมืองพนัสนิคมเคยประสบมาก่อน ก็จะสามารถนำผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปเป็น

แนวทางในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในชุมชนของตนเอง เพื่อให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ดังเช่นเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการขยายขอบเขตงานวิจัยให้กว้างขึ้นโดยการเพิ่มขอบเขตงานวิจัยไปยังสถานที่หรือองค์กรอื่นๆ เพื่อนำผลงานวิจัยไปศึกษาเปรียบเทียบเพิ่มเติมและพัฒนาต่อไป

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนหรือส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการเพิ่มเติมการใช้หลักทางสถิติที่สูงขึ้นสำหรับการวิจัย เพื่อศึกษาเชิงลึกและสามารถนำมาปรับใช้ได้อย่างตรงจุดมากขึ้น

บรรณานุกรม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2563). **แผนงานบูรณาการจัดการมลพิษและ**

สิ่งแวดล้อม. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2564 จาก

https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parbudget/download/article/article_20191213151103.pdf.

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.**

2555-2559). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2564 จาก

<https://actionforclimate.deqp.go.th/?p=6440>

เกษม จันทร์แก้ว. (2544). **วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม.** คณะวนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐธิดา ชัยสงคราม และยุทธพงษ์ ลีลาภิไศย. (2560). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ**

อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม. คณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ณิชชาพัฒน์ เพิ่มทองอินทร์. (2550) **สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการจัดการสภาพแวดล้อม บริเวณตลาดน้ำ**

วัดลำ พญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. (2544). **ธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้าน**

สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

ทศพัทธ์ร์ ใบปอด. (2558). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหาร**

ส่วนตำบลในเขตอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. วารสารการเมืองการปกครอง ปีที่ 4

ฉบับที่ 1 กันยายน 2557–กุมภาพันธ์ 2558.

เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). **บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง**

ยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น, สถาบัน

พระปกเกล้า.

เทศบาลเมืองพนัสนิคม. (2562). **ข้อมูลรายงานประจำปี 2562 ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัด**

ชลบุรี. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2564 จาก

<http://www.phanatnikhomcity.go.th/attachments/article/3656/%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%88%E0%B8%B3%E0%B8%9B%E0%B8%B5%202562%20%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8>

9E%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%AA%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B8%84
%E0%B8%A1.pdf

เทศบาลเมืองพนัสนิคม. (2564). **ข้อมูลพื้นฐาน**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2564 จาก
<http://www.phanatnikhomcity.go.th/>

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยมหิดล.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550**.
[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2563 จาก

<https://www.ombudsman.go.th/10/documents/law/Constitution2550.pdf>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**.
[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2563 จาก

https://cdc.parliament.go.th/draftconstitution2/ewt_dl_link.php?nid=1038&filename=index

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์.

โรงพยาบาลศิริรินทร์. (2563). **PM 2.5 ทำร้ายสุขภาพของเราโดยไม่รู้ตัว**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 10
มกราคม 2564 จาก <https://www.sikarin.com/health/pm-2-5->

%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A2%
E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%82%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%
E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0
%B9%82%E0%B8%94%E0%B8%A2

วรุฒ พันธุ์ไม้. (2559). **การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมขององค์การ
บริหารส่วนตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี**. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิษณุ หยกจินดา. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบล
ทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี**. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิริชัย ไตรสารศรี. (2539). **การรับรู้บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และ
สิ่งแวดล้อมชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอลองหลวง อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี**.
วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สิทธิธัญช์ วารุณสหรัชภณ. (2559). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.** วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุขเกษฯ พูลผล. (2559). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำทะเลน้อย กรณีศึกษาตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง.** วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรีย์ ตันต์ศรีสุโรจน์. (2531). **การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของผู้นำ. เยาวชนในชุมชนคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์สังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2558). **รางวัลความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมี ส่วนร่วมประจำปี 2552-2558.** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <http://www.opdc.go.th>
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2555). **แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555-2559.** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2564 จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2555/E/037/1.PDF>
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2557). **รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2557.** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2563 จาก <https://www.onep.go.th/book/%e0%b8%a3%e0%b8%b2%e0%b8%a2%e0%b8%87%e0%b8%b2%e0%b8%99%e0%b8%aa%e0%b8%96%e0%b8%b2%e0%b8%99%e0%b8%81%e0%b8%b2%e0%b8%a3%e0%b8%93%e0%b9%8c2557/>
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2560). **นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/E/054/29.PDF>
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2561). **แผนกลยุทธ์ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562).** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2563 จาก <https://www.onep.go.th/%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B9%8C->

%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%

81%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%A2

%E0%B8%9A/

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 (ชลบุรี) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). **รายงาน**

ผลการดำเนินงานส่วนส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อม. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม

2564 จาก <http://reo13.mnre.go.th/th/news/detail/31202>

แสงจันทร์ โสภากาล. (2550). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับ**

องค์การบริหารส่วนตำบล. รายงานการวิจัยคณะสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัย

ราชภัฏเลย.

แสงพะจัน พิมมะวง. (2552). **สถานการณ์เบื้องต้นด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยของคนงาน**

โรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเย็บผ้า นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตย

ประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

โสภารัตน์ จารุสมบัติ. (2563). **ศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อม.** คณะ

รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อคิน รพีพัฒน์. (2547). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา.** กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษานโยบาย

สาธารณสุข.

อรุณ รักธรรม. (2536). **“ทฤษฎีองค์การ.”** ประมวลชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหาร

การศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์. (2558). **ชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมจัดการสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน.**

วารสารนักบริหาร ปีที่ 35 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2558.

Bloom, Benjamin S.J. Thomas Hastings, & George, F. Madus. (1975). **Hand Book on**

Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York,

McGraw-Hill Book Co.

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). **Rural Development Participation: Concept and**

Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural

Development Committee Center for international Studies. New York: Cornell

University Press.

Drucker, P. F. (1954). **The Practice of Management.** New York : Harper& Row,

Publishers.

Fornaroff, A. (1980). **Community involment in Health System for Primary Health**

Care. Geneva: World Health Organization.

Yamane, Taro. (1967). **Statistics: An Introductory Analysis**. 2nd Edition, New York:
Harper and Row.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถาม (ส่วนของประชาชน)

เรื่อง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

คำชี้แจง แบบสอบถามเรื่อง “การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน” เป็นการเก็บข้อมูลทำการวิจัยของนิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของ
เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากท่านจะเป็นความลับและใช้ประโยชน์ในการศึกษาและวิจัยเท่านั้น ผู้วิจัยขอความกรุณาในการสละเวลาเพื่อตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ตามความเป็นจริงที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

21 – 30 ปี

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

51 – 60 ปี

มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

ธุรกิจส่วนตัว

รับจ้างทั่วไป

อื่น ๆ (โปรดระบุ)

5. ระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม

อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด

ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานใหม่ _____ ปี

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน

คำชี้แจง กรุณาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นที่เป็นจริงมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว ซึ่งในแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน	ระดับความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
2.1 ท่านทราบดีว่าสิ่งแวดลอม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติรวมทั้งสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม		
2.2 ท่านคิดว่าสภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ไม่ได้ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์		
2.3 ท่านคิดว่าสภาพแวดล้อมทางสังคม ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม วิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน		
2.4 การเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็วเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม		
2.5 ปัญหาขยะนอกจากจะก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นและเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคแล้ว ยังทำลายทัศนียภาพของชุมชนด้วย		
2.6 มลพิษทุกชนิดที่เกิดจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ไม่สามารถส่งผลกระทบต่อสุขภาพพื้นที่ของท่านได้		
2.7 การอนุรักษ์ คือ การไม่นำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์		
2.8 การทิ้งขยะในบริเวณบ้านเรือน เช่น ใต้ถุนบ้าน โดยไม่มีการจัดเก็บ ย่อมเป็นบ่อเกิดเชื้อโรคและแพร่กระจายไปสู่ชุมชน		
2.9 การส่งเสริมให้มีการแยกขยะมูลฝอยและจัดแหล่งรองรับขยะมูลฝอยในชุมชนมีส่วนป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมได้		
2.10 การจัดการสิ่งแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและข้อจำกัดของชุมชน		

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

คำชี้แจง กรุณาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นที่เป็นจริงมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว ซึ่งในแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด 4 หมายถึง ระดับมาก
 3 หมายถึง ระดับปานกลาง 2 หมายถึง ระดับน้อย
 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
3.1 ท่านมีส่วนร่วมเข้าประชุมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชนในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในชุมชน					
3.2 ท่านมีส่วนในการพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นของกิจกรรมต่างๆ ว่าจะเกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด					
3.3 ท่านมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาวิธีการปรับปรุงเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน					
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา					
3.4 ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสภาพแวดล้อมแก่คนในชุมชน					
3.5 ท่านได้ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น การเก็บขยะ คัดแยกขยะก่อนทิ้ง การขุดลอกคูคลอง การปลูกต้นไม้ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป เป็นต้น					
3.6 ท่านมีส่วนร่วมในการชี้แจง และทำความเข้าใจเมื่อเกิดความขัดแย้งเกี่ยวกับตัวโครงการ					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน (ต่อ)

กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการพัฒนา					
3.7 ท่านได้ร่วมติดตามและประเมินผลโครงการด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี					
3.8 ท่านได้ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณต่างๆ ที่จะนำมาพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง					
3.9 ท่านได้ศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม					
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา					
3.10 ปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชนของท่านได้รับการแก้ไข และมีคุณภาพที่ดีขึ้น เช่น ชุมชนมีความสะอาดเป็นระเบียบ คนในชุมชนมีสุขภาพที่ดี เป็นต้น					
3.11 ท่านได้รับการพัฒนาศักยภาพตนเองจากการร่วมกิจกรรมที่ทางเทศบาลจัดขึ้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม					
3.12 ท่านมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม

คำชี้แจง กรุณาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นที่เป็นจริงมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว ซึ่งในแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด 4 หมายถึง ระดับมาก
3 หมายถึง ระดับปานกลาง 2 หมายถึง ระดับน้อย
1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการใช้อย่างยั่งยืน					
4.1 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการกำหนดแผนงาน/มาตรการไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อม เช่น การควบคุมมลพิษในด้านอากาศ น้ำ หรือทางเสียง เป็นต้น					
4.2 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการสนับสนุนงบประมาณประจำปีเพื่อใช้ในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชน					
4.3 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้นำชุมชน เพื่อความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน					
4.4 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนอนุรักษ์ บำรุงรักษา และพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง					
ด้านการขจัดของเสีย/มลพิษ					
4.5 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการดำเนินการและจัดระบบควบคุมการเก็บขยะภายในชุมชนอย่างต่อเนื่องและตรงเวลา					
4.6 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการวางแผนรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการด้านสภาพแวดล้อมเนื่องด้วยมลพิษที่เกิดขึ้นภายในชุมชน					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม (ต่อ)

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4.7 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครหรือองค์กรเครือข่ายเฝ้าระวัง การควบคุมและบำรุงดูแลด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน					
4.8 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสีย อีกทั้งยังให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาคุณภาพของดิน รวมทั้งการลดการก่อมลพิษทางอากาศ เพื่อให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีอยู่เสมอ					
ด้านการควบคุมกิจกรรมการจัดการ					
4.9 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการรณรงค์ให้รักษาสภาพแวดล้อมภายในชุมชน					
4.10 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีมีโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในชุมชน และยังถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังได้รับรู้					
4.11 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการฟื้นฟูและพัฒนาสวนสาธารณะ เพิ่มสวนพักผ่อนหย่อนใจให้กับประชาชน					
4.12 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการปลูกต้นไม้ริมทางสาธารณะ					

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง กรุณาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นที่เป็น
จริงมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว ซึ่งในแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด 4 หมายถึง ระดับมาก
3 หมายถึง ระดับปานกลาง 2 หมายถึง ระดับน้อย
1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วย กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
5.1 ท่านได้รับรู้ถึง วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ ของเทศบาลเมือง พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน อย่างเป็นระบบ					
5.2 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการบริหารจัดการคุ้มครอง ฟื้นฟู และบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมในเขตพื้นที่					
5.3 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีมีการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรจากธรรมชาติ การดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ การบำรุงรักษา ทางบก ทางน้ำ ทางระบายน้ำ และการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
5.4 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการดำเนินการบำรุงศิลปะ จารีต ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ					
5.5 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สภาพแวดล้อม					
5.6 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการส่งเสริมความรู้ความ เข้าใจเรื่องสภาพแวดล้อมแก่ประชาชนในท้องถิ่นและบุคคลในองค์กร					

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี (ต่อ)

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมือง พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
5.7 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีมีการประสานงานเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม					
5.8 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ทำการประสานงานให้ ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น					
5.9 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการสนับสนุนงบประมาณ ด้านการเงินให้แก่ประชาชนในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมใน ชุมชน					
5.10 เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีได้ให้การสนับสนุนในส่วน ของความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกับประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในชุมชน					

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

.....
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

*** ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลา ในการตอบคำถามครั้งนี้ ***

แบบสัมภาษณ์

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

(สำหรับปลัดเทศบาล / เจ้าหน้าที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี)

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย / นาง / นางสาว)

ตำแหน่ง

หน้าที่ความรับผิดชอบ

โทรศัพท์..... โทรสาร.....

E-mail:

วันที่สัมภาษณ์..... เวลา..... ถึง..... รวมเวลา..... นาที

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม
จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ด้านการดำเนินการ

.....

.....

.....

2. ด้านการส่งเสริม

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการประสาน

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการสนับสนุน

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม
จังหวัดชลบุรี ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

.....

.....

*** ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลา ในการตอบคำถามครั้งนี้ ***

แบบสัมภาษณ์

การบริการจัดการสภาพแวดล้อมของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
(สำหรับตัวแทนในส่วนของประชาชน)

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย / นาง / นางสาว)

ชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่

โทรศัพท์..... โทรสาร.....

E-mail:

วันที่สัมภาษณ์..... เวลา..... ถึง..... รวมเวลา..... นาที

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

**ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน
ของประชาชน**

1. ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมหรือไม่
อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือ
เข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการจากภาครัฐหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและแผนงานการ
พัฒนาหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. ประชาชนได้ประโยชน์จากการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในชุมชนหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตามแผนการดำเนินงาน
ที่วางไว้หรือไม่ อย่างไรบ้าง และควรมีการปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

.....

.....

*** ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลา ในการตอบคำถามครั้งนี้ ***

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ศุภาพิชญ์ แซ่หยุน
วัน เดือน ปี เกิด	19 มิถุนายน 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงราย
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2557 คณะรัฐศาสตร์ สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	431/209 หมู่บ้านลิลลกรีนวิลล์ ถนนเฉลิมพระเกียรติร 9 ซอย 89 เขต ประเวศ แขวงประเวศ กรุงเทพฯ 10250

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY